No. 85. DONDERDAG 16 JULIJ. 1857.

VIER EN DERTIGSTE JAARGANG.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 2.30, buiten Assen franco per post *f* 2.45. — De prijs der Advertentiën is van 1 tot 5 regel *f* 1.00 en voor elken regel meer 15 cent, behalve 35 cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt gratis een bijvoegsel uitgegeven, bevattende: 1°. het adres van de Staten dezer Provincie aan den Min. van Binn. Zaken, betrekkelijk het Meppeler diep; 2°. het adres door eene Commissie uit den Raad van Assen en de hoofden van eenige gemeente-besturen, ter zake der spoorwegen, aan de Staten der Provincie ingediend; en 3°. vervolg en slot van het uitvoerig uittreksel uit het verslag van Ged. Staten aan de Staten van dit gewest.

GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie Drenthe, brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat, tengevolge van den gevallen regen, en den verhoogden waterstand op de verschillende panden der Hoofdvaart, is bepaald: dat, te rekenen van en met dingsdag den 14 dezer maand Julij, de schepen welke van dat kanaal gebruik maken bij het *afvaren* eenen diepgang zullen mogen hebben van 1.10 el ($3\frac{3}{4}$ voet) doch dat de *opvarenden* niet dieper zullen mogen geladen zijn dan 1.02 el ($3\frac{1}{2}$ voet), en dat de doorschutting door de sluizen in dier voege zal moeten geschieden, dat met denzelfden kolk water telkens zooveel mogelijk, een opkomend en een afvarend schip worde doorgeschut.

Assen, den 13 Julij 1857.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK,
Voorzitter.
W. H. HOFSTEDE,
Griffier.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Assen noodigen hiermede de ingezetenen, die nog niet voldaan hebben aan de bestaande bepalingen betrekkelijk het inleveren van getuigschriften bij verandering van woonplaats, het doen van aangiften van inwonende personen, of het nummeren en letteren der gebouwen, om alnog voor den *eersten Augustus* aanstaande aan hunne verpligtingen in deze te voldoen, bij gebreke waarvan de bedreigde boeten van de nalatigen zullen geëischt worden.

Assen, 13 Julij 1857.

De Burgemeester en Wethouders voornd.:
VAN DER FELTZ.
Ter ordonnantie,
KIJMMELL.

Door H.H. BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Assen is op het Policie-reglement dier stad, opgemaakt navolgenden

BLADWIJZER.

Hoofdstuk.		Bladz.
I.	Verdeeling der gemeente in wijken en het nummeren der huizen. Art. 1 tot en met art. 6	1
II.	Bevolkingsregister, woonplaatsverandering. Art. 7 tot en met art. 11	4
III.	Straatpolitie. Art. 12 tot en met Art. 20	5
IV.	Verstoring der openbare orde. Art. 21	9
V.	Besmettelijke ziekten. Art. 22 tot en met Art. 25	9
VI.	Begrafenissen. Art. 26 tot en met Art. 39	10
VII.	Van de honden. Art. 40 tot en met art. 45	14
VIII.	Van drenkelingen. Art. 46 tot en met art. 49	16
IX.	Brandweer.	
	Ie afdeeling, van het voorkomen van brand. Art. 50 tot en met Art. 70	16
	IIe afdeeling, van het blusschen van brand. Art. 71 tot en met art. 78	25
	IIIe afdeeling, inrigting van het brandwezen, art. 79 tot en met art. 121	28
	Algemeene bepalingen, Art. 122 tot en met art. 124	45
X.	Warenpolitie.	
	a. Van het vervaardigen en verkoopen van brood. Art. 125 tot en met art. 134	46
	b. Van het slagten en verkoopen van vleesch van ziek of gestorven vee. Art. 135 tot en met art. 137	49
	c. Van het verkoopen van bedorven visch. Art. 138	49
XI.	Van de jaar- en weekmarkten en openbare vermakelijkheden. Art. 139 tot en met art. 162	50
XII.	Van de logementen, herbergen en tapperijen. Art. 163 tot en met art. 167	58
XIII.	Verlotingen. Art. 168 en 169	60
XIV.	Van het vee. Art. 170 tot en met art. 174	61
XV.	Invoer van rundvee. Art. 175 tot en met art. 180	62
XVI.	Van het binnentreden van de woningen der ingezetenen, huns ondank. Art. 181	64
XVII.	Algemeene bepalingen. Art. 182	65

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

15 Julij.

De Paus is van zijne reis naar Modena te Bologna teruggekeerd en bedankte voor de invitatie der Groot-Hertogin van Parma, om ook haar een bezoek te brengen.

Op de tijdingen uit Napels is Pius IX haastiglijk naar [illegible]

Daar is een zeer sterk Oostenrijksch garnizoen!

En dat het er goed wacht houdt, bleek dezer dagen. Naauwelijks doorliep het gerucht de straten der stad: „oproer te Napels!” of patrouilles te voet en te paard doorkruisten de stad en kanonnen werden op verschillende hoeken en markten geplaatst, terwijl aan de overzijde van de Po ettelijke duizende Oostenrijkers gepakt en gezakt stonden, om bij den eersten wenk ter hulp te snellen.

De stemming der bevolking tegenover den Paus en de houding die zij aanneemt, is vrolijk noch beleefd, sedert men de zekerheid erlangde, dat er geen hervormingen zijn te wachten en evenmin eene algemeene amnestie. De Paus is dit niet ontgaan en het hindert hem, maar *Antonnelli* is er nog, en waarlijk geen staats-ambtenaar alleen om te gehoorzamen.

Toen *Pius* de universiteit van Bologna een bezoek bragt, hield hij eene toespraak, waarin menig liberaal woord werd gehoord, en welligt moest dat dienen tot bevrediging der gemoederen; maar een liberaal denkbeeld ontwikkeld, in eene redevoering, die deel uitmaakt van eenig ceremonieel, baat nog weinig voor hem, die om *zeer* liberale denkbeelden en daarmede strookende handelingen, achter de traliën zit. Hij had, in plaats van de schitterendste redevoering, liever eenvoudig het korte woord van den cipier vernomen: „ga heen, in vrijheid!”

Men verzekert overigens, dat de Paus weinig lust gevoelt om beneden Romagna te bezoeken, en wel eens zeer spoedig naar het oude Rome zou kunnen terugkeeren — niet tot leedwezen van *Antonnelli*. Deze, hoe ver zijn oog en hand ook reiken, heeft toch liever den zwakken *Pius IX* aan zijne zijde. Dat maakt het toezigt gemakkelijker en den invloed grooter.

Van een congres van Italiaansche Vorsten verneemt men niets naders. De politieke congres-formeerders verplaatsen nu de plek der bijeenkomst naar Rome. Die gelooft, dat zoo min te Rome als in eenige andere stad van Italie een vorsten-congres zal worden gehouden, heeft hoogstwaarschijnlijk het *regte* geloof.

Wat de gouvernementen het meeste verbaasde en verschrikte, was niet het feit van eene zamenzwering in Italie — men is daar sedert eenige jaren al aan gewoon — maar het was de geheimzinnige wijze, waarop zij tot stand kwam, en de aanzienlijke middelen, waarover de zamenzweerders beschikken konden.

De Italianen die te Parijs gevat zijn, als verdacht een aanslag op het leven des Keizers in den zin te hebben, zijn uit Romagna, even als het grootste gedeelte der opstandelingen te Livorno en Genua.

Over het algemeen hadden zij geen geldgebrek en waren er korten tijd voor de uitbarsting der zamenzwering zeer mild mede.

Dat is niet alles.

Het Sardinisch gouvernement vernam door naauwkeurige narigten, dat sedert verscheidene maanden twee personen, van paspoorten voorzien, gedurig met zakken geld over de grenzen kwamen en gingen naar naburige Staten.

Engeland verontrust zich steeds zeer over Britsch-Indie en teregt. Hoe het aldaar op dit oogenblik is, schijnt niet bekend, en dat verhoogt de onrust, dat geeft aanleiding tot het verspreiden van allerlei geruchten.

Dat de handelstand vooral zich zeer bekommert over de toekomst, is te begrijpen, als men weet, dat Britsch-Indie alleen een *derde* van Engelands uitvoer naar zijne kolonien ontvangt, en zijn uitvoer een elfde bedraagt van den uitvoer van alle staten ter wereld. Welk eene ontzettende stilstand zou een formeele oorlog met Indie aan alle handelszaken aanbrengen!

Ook de verkiezingen in Frankrijk hebben te Londen ongerustheid veroorzaakt voor de toekomst. De *Times* althans ziet als 't ware eene revolutie te gemoet, en door de revolutie kwaad op de geldmarkt of liever op de papierenmarkt, trouwens de beurzen zijn overal bedekt en in communicatie met elkander door rails van schuldbrieven.

Voeg daarbij Italie, dat zich boven een politieken vulkaan bevindt en elk oogenblik Europa in beroering kan brengen, en gij zult, waarde lezers! gelooven, dat de man, die zijne bezittingen in effecten heeft en met coupons betaalt, niet zeer opgeruimd is.

16 Julij.

De Engelsche bladen deelen meer geruststellende berigten uit Indie mede. Wel zijn omstreeks 30 000 Cipayers gedeserteerd, maar ze zijn, zonder aanvoerders, zonder ammunitie en zonder levensmiddelen, en kunnen dus, zoo ze zulks overigens wilden, weinig ernstigen tegenstand bieden. Er wordt met kracht tegen den opstand gehandeld; troepen worden van andere punten van Indie te zamen getrokken; zelfs de troepen die naar China op weg zijn, zullen tegenbevel ontvangen en in Indie worden gebezigd. In Indie zelve stelde men veel vertrouwen in de krachtige maatregelen der Regering, en te Calcutta hebben alle invloedrijke gezindten, de Mahomedanen daaronder begrepen, adressen van getrouwheid aan de Regering gezonden.

In het gevecht bij Dehli stonden 1800 Europeanen en getrouw geblevene Cipayers tegen 7000 opstandelingen en hebben hen in wanorde doen vlugten.

De *Times* deelt ook tijdingen mede uit Hong-Kong tot 25 Mei; daarin wordt gemeld, dat de Engelsche sloepen de rivier voor Canton opgevaren zijn, om de jonken van den onderkoning *Yeh* aan te tasten. Canton leed door hongersnood. Sir *John Bowring* heeft ter kennis gebragt, dat van de Chinesche regering eene schadeloosstelling zal worden gevorderd voor het verlies, dat de Engelsche onderdanen door de verwikkelingen met China geleden hebben.

Nopens den opstand in Italie zal men onder de rubriek Italie, nadere bijzonderheden vinden.

De *Times* schrijft, dat uit in beslag genomene brieven blijkt, dat keizer *Napoleon* gedurende de afgeloopen verkiezingen had moeten vermoord worden. De meeste brieven eindigden met de woorden: *stoot toe, stoot toe, stoot toe!* Tien of twaalf personen moesten van de eerste gunstige gelegenheid gebruik maken om den keizer met een dolk van het leven te berooven, en om zeker te gaan werden de dolken vergiftigd. Reeds waren de leden van een voorloopig bewind benoemd, en het was afgesproken dat na het volbrengen van de daad, de teugels der regering zouden worden opgevat door de republikeinen en dat deze over geheel Zuid-Europa de revolutie zouden proklameren. De namen der deelhebbers van het komplot zijn bekend.

Welk wonderlijk gevoel moet het voor *Napoleon* zijn, wanneer hij zich voorstelt, dat, als alles goed was gegaan, 10 of 12 dolken, met vergif bestreken, in zijn ligchaam hadden moeten woelen. 't Is om zenuwachtig van te worden. De keizer doet echter niet sterk in dit artikel.

Napoleon verliest de binnenlandsche welvaart van Frankrijk niet uit het oog. Ter bestrijding van verdere overstroomingen, worden op last des keizers belangrijke plannen gemaakt; op alle ministerien is men even ijverig, en zoowel voor den landbouw, waarvoor men algemeen verzekeringsmaatschappijen wil daarstellen, als voor den handel en de nijverheid, waarvoor men nieuwe spoorweglijnen op touw zet, wordt alles gedaan, wat mogelijk is, om hun bloei te vermeerderen.

De expeditie tegen de Kabylen gaat voorspoedig.

De berigten nopens den oogst van alle granen luiden bijzonder gunstig uit Frankrijk; eene algemeene daling der graanprijzen heeft dan ook daar plaats. Ook belooft 1857 weder eens een uitmuntend wijnjaar te worden.

De Koning van Pruissen heeft Weenen weder verlaten, zeer tevreden over de hartelijke ontvangst zoo van Keizer *Frans Jozeff* als van de bevolking. Men zegt, dat de beide gekroonde hoofden het omtrent alle kwestieuse punten in de Duitsche huishouding zijn eens geworden. Het is mogelijk, maar vereischt toch bevestiging. „*Die Einheit in das Deutsche Vaterland*” is veel door Duitsche dichters bezongen, in 1848 met groote inspanning en groot geschreeuw gezocht, maar tot nog toe nergens gevonden.

In Spanje hebben wederom oproeren plaats gehad. Andaluzie is daarvan thans het tooneel geweest; ze zijn echter bedwongen, en, naar Spaansche mode, is een aantal opstandelingen dadelijk gefusilleerd. *Narvaez* verzekerde onlangs in de Cortez, dat de Carlisten en Republikeinen voornemens waren het land te beroeren en wel op eene groote schaal. Wij, die buiten Spanje staan, meenden, dat het ongelukkige land reeds in eene erge onrust verkeerde en het veel had van een ketel, waarin water kookt. *Narvaez* schijnt er echter anders over te denken en den tegenwoordigen toestand nog al als tamelijk rustig te beschouwen. Men kan aan alles wennen. Wanneer echter de tijd van eigenlijke beroering gekomen zal zijn, zal het zeker een helsch leven en een niet te beschrijven onrust zijn.

Zondag heeft te Brussel de eerste afkondiging plaats gehad van het huwelijk van den Oostenrijkschen aartshertog *Ferdinand Maximiliaan Jozef Marie* met de Belgische prinses *Marie Charlotte Amélie Auguste Victoire Clémentine Léopoldine.*

Koning *Leopold* en Sultan *Abdul-Medjid* hebben eenige kibbelarij over de wederzijdsche diplomatieke agenten. Het is geene kwestie over zaken, maar bloot over personen. Daar ze nog al geene buren zijn, zal alles zich wel bepalen tot het schrijven van krasse brieven en het spreken van hooge woorden. *Abdul-Medjid* zal in allen gevalle niet veel last hebben van de Belgische oorlogsvloot.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van 13 Julij. Heden was aan de orde de voortzetting der beraadslagingen over art. 28 van het ontwerp van wet tot regeling van het lager onderwijs, luidende: „Door de gemeenten, uit welke, krachtens de wet, hoofd- of hulponderwijzers worden gepensioneerd, wordt aan den Staat een derde gedeelte van het bedrag van het pensioen vergoed.”

De heeren *de Poorter* en *v. Deinse* zien hierin bezwaar voor de gemeenten, welke bezwaard worden met kosten, die eigenaardig op den Staat moeten rusten.

De Minister van Binnenl. Zaken antwoordt, dat reeds is uitgemaakt, dat de kosten van het onderwijs door de gemeenten moeten worden gedragen, waaruit volgt, dat ook de gemeenten een aandeel in het pensioen moeten dragen.

Het art. wordt daarop aangenomen met 45 tegen 23 stemmen.

Art. 29 wordt zonder beraadslaging goedgekeurd.

Art. 30 luidt aldus: „Elke gemeente voorziet in de kosten van haar Lager Onderwijs, voor zooverre die niet komen ten laste van anderen, of op andere wijze worden gevonden.”

De heer *Sloet* stelt een amendement voor, strekkende om achter de woorden „ten laste" te voegen „van den Staat." Hij doet dit voorstel in het belang van de financien der gemeenten, welke reeds zoo vele lasten moeten dragen, terwijl hij den Staat wel bij magte oordeelt, om de kosten van het onderwijs te dragen. — De heer *Meylink* is mede voor eene aanvulling in dezen geest. — De heer *Hengst* ondersteunt zeer het amendement van den heer *Sloet*. — De heer *Meeussen* spreekt in denzelfden geest; het is een feit, zegt hij, dat gedurende twee eeuwen Noordbrabant in het doorloopend bezit is van die subsidien, en zou men dan nu dat bezit confisieeren, waarvoor men zelfs is teruggedeinsd in de tijden van geweld en van het *jus belli*: hij wenscht dus, dat de subsidien, die hiervoor tot dusverre op de begrooting zijn uitgetrokken, behouden blijven.

De Voorzitter geeft kennis, dat er twee amendementen op dit art. zijn ingekomen, als van den heer *Reinders*, om art. 30 aldus te lezen: „Met uitzondering van de helft van het minimum der jaarwedden, omschreven in de laatste alinea van art. 19, welke helft door den Staat wordt bijgedragen, voorziet elke gemeente in de kosten van haar lager onderwijs, voor zoover die niet komen ten laste van anderen, of op andere wijze worden gevonden," en van den heer *van der Linden*, om achter art. 30 te voegen: „Wanneer in eene gemeente, uit hoofde van de verspreiding harer bevolking, meerdere scholen dan anders noodig zijn, worden van dat meerdere onderwijs de kosten, bedoeld onder litt. *a*, *b*, *g* en *h* van art. 31, gedragen door den Staat en de provincie, elk voor de helft."

De heer *van der Linden* licht zijn amendement toe. Het komt hem voor, dat de kosten van het onderwijs hoofdzakelijk moeten komen ten laste van de gemeenten, doch dat daar, waar de gemeenten door bijzondere omstandigheden verpligt zijn meer scholen op te rigten dan anders voor de bevolking noodig zoude zijn, de staat en de provincie in die meerdere kosten moeten bijdragen. Hij heeft vooral het oog op de gemeenten met een uitgestrekt grondgebied en verspreide bevolking, waar vele scholen moeten zijn.

De heer *van Bosse* schat ook de zaak zeer hoog, maar het geldt hier ook het belang der schatkist; de belangen der gemeenten zijn hier zeer veel ter sprake gebragt, maar er is nog niets over de belangen der schatkist gezegd. Spreker heeft zich afgevraagd wat het finantieel gevolg der amendementen zal zijn; niemand heeft dit zelfs bij benadering opgegeven; doch de kosten zullen in allen geval groot zijn. Maar afgescheiden daarvan, acht hij de amendementen onnoodig, omdat art. 35 er in voorziet. De heer *Sloet* heeft gewezen op de toenemende opbrengst der belastingen, maar men moet dan ook niet vergeten, dat daardoor de aandrang tot afschaffing van accijnsen meer geregtvaardigd wordt; men moet niet vergeten, dat de gewone uitgaven ontzaggelijk zijn toegenomen; zoodat, terwijl wij in 1853 het koloniaal batig slot niet meer noodig hadden tot dekking der gewone uitgaven, wij thans wederom van die baten afhankelijk zijn.

De heer *Thorbecke* is onder den indruk eener vraag: waarom is de Minister van finantiën niet tegenwoordig? Men zou dan omtrent het finantieele inlichtingen kunnen bekomen. Maar nu daargelaten de finantien, met deze zaak in verband, meent hij aan de voorstellers der amendementen en ook aan de vergadering eenige bedenkingen te moeten onderwerpen: 1. De kosten, ten behoeve van het lager onderwijs zijn, z. i. gelijk dat onderwijs zelf gemeentezaak, en in het algemeen zou men met hetzelfde regt als men ondersteuning van staatswege wenscht, ook die voor andere gemeentezaken kunnen verlangen, zoo als bijv. voor de bezoldiging van den burg. enz. 2o. Wijst hij op de door den heer *van Bosse* reeds aangehaalde artt. 17 en 19 met het bezwaar, dat, indien de beide amend. (van de heeren *Sloet* en *Reinders*) wierden aangenomen, de staat zou gebonden worden door besluiten van gemeenteraden. Wat nu spreker betreft, hij gelooft, dat èn in hetgeen de heeren *Sloet* en *Reinders* wenschen, èn hetgeen de heer *v. d. Linden* verlangt, beter kan voorzien worden door art. 35, waarom hij voorstelt art. 35 aldus te lezen:

„Indien Wij, na onderzoek door Gedeputeerde Staten, en de Prov. Staten gehoord, oordeelen, dat eene gemeente door de uitgaven, tot eene behoorlijke inrigting van haar lager onderwijs vereischt, te zwaar zou worden gedrukt, wordt in het ontbrekende door de provincie en het Rijk, elk voor de helft, voorzien." Hij wenscht dat amendement te doen strekken, om niet enkel de verpligting van den Staat te vestigen, als gemeenten onvermogend zijn, maar ter tegemoetkoming dáár, waar de kosten om in eene *behoorlijke* inrigting van het onderwijs te voorzien, de gemeenten te zwaar zouden drukken.

De Min. van Binnenl. Zaken merkt op, dat er in deze discussie twee vragen ter behandeling zijn: 1. de subsidien voor het onderwijs in Noord-Brabant, en 2. de amendementen over de wijze waarop de gemeenten, in de kosten van het onderwijs, te gemoet zullen worden gekomen. Hij zal thans kort kunnen zijn, want beide vragen zijn reeds breedvoerig in de stukken behandeld. Wat de 1ste vraag betreft, zoo heeft de Regering zich, bij het opstellen der wet, de vraag voorgesteld, of de gemeenten regt hebben op die subsidien, of zij dus bestendigd moeten worden. De Regering heeft die vraag ontkennend beantwoord. Iets anders is de billijkheid, en daarom is bij art. 30 door de woorden: „of op andere wijze" de gelegenheid daartoe niet afgesneden, als het blijkt, dat er billijkheid of regt bestaat. Wat de amendementen betreft, refereert hij zich aan de argumenten die daartegen reeds uit het oogpunt van den finantielen last voor den Staat, zijn aangevoerd. Hij geeft eene berekening, waaruit blijkt, dat, als de Staat zich belast met de tractementen der hoofd- en hulponderwijzers, de kosten 3 millioen zouden bedragen, en als de Staat ook maar de helft dier kosten zou betalen, dan zou dit nog eene belangrijke som uitmaken.

Zitting van 14 Julij. Heden zijn de artt. 30, 31, 32, 33 en 34, na verwerping van alle voorgestelde amendementen, onveranderd aangenomen. Art. 35 is, op voorstel van den heer *Thorbecke*, gewijzigd, en luidt alsnu als volgt: „Indien Wij, na onderzoek door Gedeputeerde Staten, en de Provinciale Staten gehoord, oordeelen dat eene gemeente door de uitgaven, tot eene behoorlijke inrigting van haar lager onderwijs vereischt, te zwaar zou worden gedrukt, wordt hetgeen ten laste der gemeente zal blijven door Ons bepaald, en in het overige door de provincie en het Rijk, elk voor de helft, voorzien."

Door den heer *Dullert* is in de Tweede Kamer het voorstel gedaan, om, met het oog op het wetsontwerp houdende de inrigting der regterlijke magt, af te wijken van het reglement van orde, hetwelk voorschrijft, dat door de sluiting eener zitting ook vervalt al hetgeen ten aanzien van voorstellen des Konings in die zitting tot voorbereiding van de openbare beraadslaging heeft plaats gehad. Men wil namelijk het verlangen der Regering, om niet vernietigd te zien den arbeid aan dit wets-ontwerp besteed, zoodra het in staat van wijzen is gebragt, trachten te verzoenen met het verlangen der Kamer, om na afloop van de discussien over de wet op het onderwijs vacantie te nemen. Door afwijking van het reglement van orde, in dit bijzonder geval, zou alsdan de openbare behandeling van genoemd wets-ontwerp dadelijk *na* de opening der nieuwe zitting kunnen plaats hebben.

— In vijf bladz. druks, verkrijgbaar bij *S. Mendes Coutinho* te Amsterdam, wordt het antwoord gegeven op de vraag: „hoeveel in een jaar te Amsterdam aan sterken drank wordt besteed." Als resultaat van het daartoe ingestelde onderzoek wordt het verbazingwekkende cijfer van f 1.995.000 opgenoemd.

— De dag van Groningens ontzet zal weder dit jaar te Groningen feestelijk herdacht worden. De commissie, die zich daartoe gevormd heeft, beijvert zich om deze heugelijke gebeurtenis, die voor ons geheele vaderland van zoo groote beteekenis is, door eene waardige feestviering in eere te houden.

— Door het Prov. Geregtshof in Zuid-Holland is j.l. Vrijdag de gewezen bedelaars-kolonist C J. M. te Rotterdam ter zake van het schrijven van een brandbrief, veroordeeld tot 5 jaren tuchthuisstraf.

— In de zitting der Prov. Staten van Groningen van 13 dezer heeft de betrekkelijke commissie rapport uitgebragt en voorgesteld, A. terug te komen op het besluit van den 14den Nov. 1855 betrekkelijk de oprigting en de grenzen van het waterschap Westerkwartier; B. de bij dat besluit vastgestelde grenzen te wijzigen, en alsnu, onder nadere goedkeuring des Konings, te bepalen: dat tot één waterschap, onder den naam van Westerkwartier, worden vereenigd alle gronden, welke gelegen zijn binnen- en omschreven worden door de navolgende grenzen, als: door den buitenteen van den algemeenen of binnen-Reitdiepsdijk van de Munnekebinnenzijl af tot aan de gracht van de stad Groningen; verder door deze gracht tot aan het Hoornsche diep; alsdan door den oostelijken teen van den westelijken dijk bijlangs het Hoornsche diep en den zuidelijken teen van den noordelijken dijk langs het Paterswolder diep tot aan de grenzen van de provincie Drenthe; — vervolgens door de grenzen van die provincie tot aan de grenzen van de provincie Friesland; — wijders door deze grenzen tot aan den oostelijken oever van de rivier de Lauwers; — alsdan door den oostelijken oever van die rivier voorbij het dorp Pieterzijl tot aan de binnen- of oude Munnekezijl; met dien verstande nogtans, dat betrekkelijk de grensregeling langs de provincie Friesland aan Ged. Staten bij deze de magt wordt verleend met Ged. Staten van die provincie, en in overleg met den hoofdingenieur van den waterstaat in het eerste district, de finale grensregeling zoo veel mogelijk in het belang van de beide provincien te regelen en onder goedkeuring van den Koning vast te stellen, zonder aan de letterlijke opvolging der hierboven opgegevene grenzen tusschen deze beide provincien te zijn gebonden.

In de zitting van 14 dezer hebben Ged. Staten, naar aanleiding van ingekomene adressen en gehoudene conferentien voorgesteld, dat door de provincie zullen worden aangelegd en onderhouden de navolgende kunstwegen: *a*) van de keistraat ten noorden van Aduard langs den bestaanden weg over den Ham tot de Saaxumertil, en van daar tot Saaxum, te zamen 7600 el lang en begroot op f 44,130; *b*) van den weg sub *a* af, bij de boerenplaats genaamd het ronde Zwijnsbok langs den bestaanden weg tot de boventil en van daar langs het kanaal tot Oldehove, lang 1765 el en begroot op f 8600; *c*) van daar langs den bestaanden weg over Niehove tot Kommerzijl, lang 6480 el en begroot op f 38.300; *d*) van daar langs den bestaanden weg tot aan den rijksstraatweg te Niezijl, lang 2630 el en begroot op f 11,500, — en zulks onder genot van de betrokkene gemeenten van een subsidie van 70 pCt. van de kosten van aanleg, het afstaan der bestaande wegen en kosteloos leveren van den grond.

— De *Amst. Ct.* spreekt ten stelligste tegen, dat de heer *Schimmelpenninck v. d. Oije* zijn ontslag zou nemen als lid der Tweede Kamer.

— Z. M. de Koningin heeft met prins *Alexander* den 13 dezer de reis naar Engeland aanvaard.

— Te Tilburg heeft een landbouwer *C. V. G.*, op zijn akker gravende, eene ouderwetsche kruik gevonden, welke hij niet dan met behulp van een derde uit den grond konde ophalen. Naar men verneemt is dezelve met goudgeld van Spaanschen oorsprong gevuld; het bedrag der waarde is tot dusver niet bekend.

Luxemburg, 12 Julij. In het groothertogdom Luxemburg hebben den 7den dezer de voorbereidende verkiezingen plaats gehad. Te oordeelen naar hetgeen in de hoofdplaats heeft plaats gegrepen, was de strijd zeer levendig en is bij geëindigd met de algemeene nederlaag der regering. Van de 26 kiezers die benoemd moesten worden, zijn bij de eerste stemming slechts 6 gekozen, 4 van welke tot de oppositie behooren. Over de 20 andere kandidaten moest alzoo worden herstemd. Dit geschiedde den 8sten en de uitslag er van was, dat de kandidaten der oppositie allen hebben gezegevierd.

„De clericale partij —zegt een schrijver uit de hoofdstad - had zich geheel aan de zijde der regering geschaard, maar deze alliantie heeft haar niet kunnen redden. De uitslag kan dan ook niet anders dan een geweldigen indruk maken. Het blijkt nu, dat de hoofdstad, de zetel der verlichting van het land, het stelsel der regering geheel en al veroordeelt. Deze veroordeeling is des te duidelijker, daar de door de regering voorgestelde kandidaten voor het meerendeel achtingswaardige mannen waren. Het is van den anderen kant waar, dat op de regeringslijst niet minder dan zeven leden van ééne familie, de familie *Paquet*, voorkwamen, waarvan onze doorluchtige minister van binnenlandsche zaken een der roemrijkste spruiten is."

Groningen, 12 Julij. Voor vele jaren werden zoo als aan velen ook elders bekend is, zeer onvoorzigtig vlak bij het kruidmagazijn dezer vesting, op den wal twee hooge korenmolens gebouwd. Bij het onweder, dat kort maar hevig gisteren nacht boven deze stad heeft gewoed, werd een stijl van een dier korenmolens door den bliksem getroffen. De brand werd spoedig gebluscht, maar men begrijpt de opschudding, die het ongeval in het noorden der stad te weeg bragt, voor zoover het den bewoners dadelijk bekend werd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Dezer dagen overleed te Parijs eene oude bedelares, algemeen bekend wegens haar menschenschuw, onaangenaam uiterlijk. Niemand kon zich herinneren, dit wezen ooit te hebben zien lagchen, of haar de minste belangstelling in iemand of in eenige zaak ter wereld aan den dag te hebben zien leggen. Gedurende hare ziekte berispte zij de vrouw, die haar oppaste, in scherpe bewoordingen omdat deze zich de weelde veroorloofd had eene kaars te koopen. Toen zich het gewone verschijnsel liet hooren dat de dood onmiddelijk voorafgaat, wilde men haar met het sap van een oranjeappel verkwikken. Zij hoorde dit en riep, hare laatste krachten verzamelende, met gebroken stem: „Neen! geen oranjeappel! dat wil ik niet hebben! dat is te duur!" Men durfde de vrucht niet koopen uit vrees dat de gramschap haar einde zoude verhaasten. Voor haar bed stond eene groote mand, opgevuld met lompen. Zij had die mand gedurende hare ziekte nooit uit het oog verloren en duldde schier niet, dat men die naderde. Toen zij dood was, verklaarde de vrederegter, dat haar geheele inboedel geen louis waard was, doch wie beschrijft zijne verbazing, toen hij in gezegde mand onder de vodden, 83.000 fr. aan dubbele louis d'or en voor ruim 400.000 fr. aan verschillende actien vond. De louis d'or waren geslagen gedurende de regeringen van *Lodewijk XVI*, *Napoleon I*, *Lodewijk XVIII* en *Karel X*. Dit vermogen vervalt aan een neef en nicht, ver van Parijs wonende, die onbewust zijn van den rijkdom hunner tante.

— De heer *Bertrand*, die zich als „kandidaat der menschheid" te Parijs bij de kiezers had aanbevolen, verscheen bij de officiele telling der stemmen op het stadhuis en verlangde te weten hoeveel stemmen op hem waren uitgebragt. Toen men hem verzekerde dat hij slechts [illegible] stemmen had gekregen, protesteerde hij luide daartegen en zeide dat hij minstens 15,000 moest hebben.

— Het *Journal des Débats* bevat het volgende berigt uit Honolulu: „Den 8 Februarij j.l. is *Kamehameha* IV, de koning van de Sandwich-eilanden, verheven tot den rang van meester in de vrijmetselaarsloge, die onder den naam van „den vooruitgang der eilanden van den stillen Oceaan" sedert 1842 op Honolulu bestaat, de oude gebruiken der schotsche vrijmetselarij volgt en door het hoofdbestuur der orde in Frankrijk erkend is. Met genoegen heeft men den Souverein der Sandwich-eilanden in dat Europesche genootschap zien opnemen. Dit belooft voor de belangen der Europeanen veel goeds, en voortaan zal inzonderheid aan de Fransche zeelieden eene broederlijke ontvangst op deze eilanden van den kant der overheden te beurt vallen."

— Op de rondreize, welke de kardinaal en aartsbisschop van Besançon dezer dagen door zijn diocese maakte, predikte hij ook in het dorpje Petit Aosey, maar midden onder zijne preek begon de kansel plotseling voorover te buigen, hetgeen de toehoorders niet weinig met schrik vervulde. Een geestelijke ijlde dadelijk de trappen op, om den kardinaal hulp te bieden bij het afklimmen; maar naauwelijks was hij op den trap, of ook deze begon te breken, zoodat zij beiden, de kardinaal en de geestelijke, naar beneden rolden, gelukkig zonder eenig letsel te ontvangen. De kardinaal deed dadelijk onderzoek, of ook iemand letsel had gekregen, maar allen waren er, buiten een ligtelijk gewonde knaap, heelhuids afgekomen. Daarop beklom de aartsbisschop eene bank en zette zijne zoo zonderling afgebrokene leerrede voort.

ENGELAND.

Het aan de Theems gebouwd wordende monster-stoomschip *Great Eastern* zal in de maand September te water worden gebragt. Als het schip gereed is, zal het 597,[illegible] pd. st. (*f* 7.166 340) hebben gekost; het te water brengen alleen zal eene uitgaaf van 25.000 pd. st. (*f* 300,000) vereischen; de haven van Milford (bij Bristol) is de eenige haven van Engeland, waar deze kolossus zal kunnen binnenloopen.

DUITSCHLAND.

Een dagblad meldt, dat het verbod, hetwelk in eenige Hongaarsche dorpen onlangs uitgevaardigd was, en ten doel had om Joodsche familien te bevelen geene Christelijke dienstboden in dienst te houden, van hooger hand is opgeheven.

SPANJE.

Het geregtshof te Pontevedra zal eerstdags eene zeer zeldzame kriminele zaak behandelen. Zie hier, volgens het dagblad, *le Droit*, de feiten in hunne treurige waarheid: „Een grijsaard, tot een behoeftig gezin behoorende, verkeerde sinds lang in eene soort van geestverbijstering die hem onbewust maakte van alles wat er om en bij hem voorviel, zoodat hij een zeer zware last voor zijnen zoon werd. Die grijsaard was zeer dik. De zoon stelde aan een zijner buren voor hem (zijnen vader) te verkoopen, en hem te laten smelten om er het vet uit te halen, waarvoor de zoon 800 realen (ruim f 100) zou ontvangen. De koop werd gesloten, maar naar het schijnt heeft de kooper aan dezen of genen in vertrouwen medegedeeld welk eene winst hij er hoopte mede te maken, en derhalve kwam het feit ter kennis van de justitie. Verkooper en kooper werden gevat en wel in tijds, want alles was gereed om de misdaad te volbrengen; zelfs de ketel was aangeschaft waarin de ongelukkige grijsaard moest gekookt worden."

ITALIË.

Te St. Giovanni a Piro, vier mijlen van Lipri, deed de pastoor, toen de opstandelingen te Sapri geland waren, de klok luiden en het volk verzamelde zich in de kerk. De priester beklom den predikstoel en hield eene preek over de woorden: Te wapen, te wapen! want de Turken

zijn geland! Dat hij, die versletene schoenen heeft, ze doe herstellen; dat hij, wiens schoenen oud zijn, zich nieuwe aanschaffe! De toehoorders juichten den leeraar toe, dat hooren en zien verging. Zij verbeeldden zich, dat de priester met de Turken de soldaten des Konings bedoelde.

— Al de te Genua in beslag genomen wapenen zijn uit engelsche fabrieken afkomstig. Genoemde stad is door de oproerige beweging in hooge mate benadeeld; de meeste badgasten verlaten haar. „*Mazzini*," zegt een dagbladkorrespondent, „heeft dit jaar de rol der cholera op zich genomen." — Miss *White, Mazzinis* handlangster, heeft te Genua huisarrest.

— Den 5 dezer werd de van Milaan komende diligence des voormiddags ten 11 ure op 1½ mijl afstands van Cingia door een twaalftal gewapende roovers aangevallen, die het rijtuig met de reizigers tot 200 schreden van den weg in een korenveld voerden. Daar eischten zij van den conducteur Ripari, onder bedreiging met den dood, den sleutel van de geldtrommel, terwijl een hunner zijn geweer afvuurde zonder iemand te kwetsen. Ziende, dat de konducteur geen sleutel had, lieten zij de passagiers afstijgen en beroofden hen van hun geld en voorwerpen van waarde. Daarmede niet tevreden, begaven zij zich in de diligence, openden met breekijzers de bewaarplaats van het geld, en namen alles weg wat zij er vonden, ten bedrage van ongeveer 35.000 zwanzigers.

— Officieele berigten uit Napels van den 9 melden, dat de opstandelingen, wien het gelukt was in het gevecht bij Padula te ontkomen, vervolgd en des anderen daags nabij Sanza door de burgerwacht, het 11e reg. jagers en vrijwilligers aangevallen zijn geworden. De opstandelingen verloren 30 dooden, waaronder de kommandant; al de overigen zijn gevangen genomen. Het regeringsblad behelst eene dankbetuiging aan het leger, als ook aan de onder bevel van 's Konings broeder staande marine, en aan de inwoners, die hunnen bijstand aan de burgerwacht hebben verleend.

De aanvoerder van den opstand in de Beide Siciliën, was kolonel Carlo Pisacani, hertog van San-Giovanni, 34 jaar oud en een zeer bekwaam genie-officier, die steeds een avontuurlijk leven heeft geleid, en o. a. tot de dapperste verdedigers van Rome behoorde. Nadat de Franschen die stad hadden ingenomen werd hij door de politie der kardinalen gearresteerd en bragt hij 32 dagen als gevangene op het kasteel San-Angelo door, tot dat generaal Oudinot hem in vrijheid liet stellen. Hij is de schrijver van het vooral in Zuid-Europa algemeen bekende werk *Geschiedenis der veldtogten in Italie in* 1848 *en* 1849. Bij de thans volbragte en mislukte poging had Pisacani drie ontmoetingen met de koninklijke troepen; in de eerste werd de gendarmerie van Lagonegro geslagen en ontwapend; in de tweede, nabij Casalnuovo op den weg die naar Napels leidt, sloegen de muitelingen dezelfde bataljons van het 7e reg. terug, die geweigerd hadden op te rukken; het derde gevecht werd geleverd in de wijnbergen beneden Padula. — Pisacane had Lagonegro verlaten, maar de bevolking aarzelde zich bij de beweging aan te sluiten. Zijn doel was Salerno te bereiken en er een handgreep te beproeven; ware deze gelukt, alles zou gered zijn geweest. Maar vooraf moest hij zijnen soldaten wat rust verschaffen en zij werden in de rigting van Padula gebragt. Hij hoopte gedurende eenige uren in de vlakte te kunnen vertoeven, maar in de haar omringende wijnbergen waren vier bataljons van het 11e reg. jagers verborgen, die den avond te voren met stoombooten te Policastro waren aangebragt. De voorposten van Pisacani gaven hem kennis van die hinderlaag, doch het was te laat om te wijken. Een vreeselijke strijd werd gestreden; op een geweervuur van eenige minuten volgde een gevecht met bajonetten en met dolken man tegen man. De royalisten waren driemaal sterker in getal dan de bende van Pisacani, en deze werd overwonnen. De gekwetsten werden door de troepen op de plek gefusilleerd of geworgd. Kolonel Pisacani, een der eerste gekwetsten, lag stervende onder een boom. De soldaten wilden hem wegvoeren, doch hij verzocht doodgeschoten te worden, en dit werd hem als eene gunst toegestaan. (Volgens een te Parijs verspreid gerucht echter is Pisacani levend in handen der koninklijke troepen gevallen en zal hij voor een krijgsraad te regt staan) Veel papieren van hoogstgewigtigen inhoud zijn bij Pisacani gevonden en aan den koning zelven overhandigd.

Wederom zijn acht dekreten uitgevaardigd, behelzende de laatste door de Staat aan de Kerk gedane zeer gewigtige concessiën. Een correspondent van den *Courrier de Paris* beweert, dat koning Ferdinand eerstdaags met Rome onderhandelingen zal openen voor het sluiten van een concordaat.

ASSEN, 16 Julij.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

Wegens stoornis op de lijn boven Zwolle ontvangen wij heden geene telegrafische berigten. Wij nemen echter uit de Prov. Gron. Ct. de notering van de beurs- en graanprijzen van gisteren over.

Amsterdam. Woensdag, 15 Julij. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt:

Nederl. 2½ pCt. $63^9/_{16}$ percent. Dito 4 pCt. 96¼ percent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1798 en 1816 5 pCt. 105 percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallieken 5 Ct. 87⅞ percent.

Granen en Zaden.

AMSTERDAM. 15 Julij. Tarwe f 15 lager; 129 ponds witte bonte Pools. f 415. — Rogge flaauw; 120 ponds Pruissische f 234. — Gerst, Boekweit en Haver zonder handel. — Koolzaad ½ £ hooger; op 9 vat op 't Najaar 85 £; op 't Voorjaar 1858 85 £. — Raapolie op 6 weken f 52¼; vlieg. f 51; op 't Najaar f 49. — Lijnolie op 6 weken f 46¾; vlieg. f 45½; op 't Najaar f 44¾.

* Zaturdag j.l. hebben wij aan onze lezers eene telegraphische dépêche van onzen Haagschen correspondent medegedeeld, den uitslag van de beraadslaging der Tweede Kamer over art. 22 der onderwijs-wet meldende, en tevens de indiening van drie wets-ontwerpen, betreffende de zaak der spoorwegen.

Thans ontvangen wij nader berigt omtrent de laatstgemelde wets-ontwerpen. Zij toonen, dat het de Regering ernst is met de ten vorigen jare in de troonrede gedane toezegging van maatregelen tot uitbreiding onzer spoorweg-communicatiën, en zij wijzen het hiervoor door haar aangenomen plan aan.

De grondslag van dit plan is het beginsel, dat het Staatsbestuur het aanleggen van spoorwegen aan particulieren overlaat, maar deze daartoe aanmoedigen en ondersteunen moet.

De aanmoediging en ondersteuning zullen naar de voordragt der Regering op twee wijzen verleend worden, en wel:

1°. *negatief*, dat is: de nieuwe spoorweg-ondernemingen zullen van eenen last ontheven worden door den overgang van vaste goederen, welke ten haren behoeve worden aangekocht of onteigend, van de betaling der registratie- en overschrijvings-regten vrij te stellen: hiertoe strekt een van de ingediende wets-ontwerpen. Bij ondernemingen van algemeen nut behoeft de schatkist niet regtstreeks gebaat te worden; integendeel, zij behoort hare aanspraken te laten varen, wanneer zij, door ze te doen gelden, het tot stand komen dier ondernemingen zou kunnen bemoeijelijken of vertragen.

2°. *positief*, dat is: het Gouvernement maakt spoorwegplannen op, en belast zich met de daartoe vereischte opnemingen, waterpassingen enz., ten einde de particulieren in staat te stellen, om over de kosten en baten eener voorgeslagene spoorweglinie een grondig oordeel te vellen; en verder komt het de spoorweg-ondernemingen, in eenen of anderen vorm, regtstreeks of zijdelings, met geldelijke ondersteuning tegemoet. Hiertoe wil het Gouvernement een aanmerkelijk deel van het overschot der Staatsinkomsten bezigen; hetgeen voorzeker redelijker is dan den gunstigen staat, waarin onze financiën door meerendeels buitengewone en misschien slechts tijdelijke omstandigheden gebragt zijn, alleen tot schulddelging, dat is tot ontheffing der nazaten, of tot belasting-vermindering, dat is tot vermindering van de krachtsinspanning der natie, te doen strekken. De Regering meent het batig slot ook te moeten doen dienen tot duurzame vermeerdering van den nationalen rijkdom, van het productief volksvermogen, waardoor de natie in staat gesteld zal worden, om de haar opgelegde lasten, al blijven deze ook even zwaar, met minder moeite te dragen.

Het voornemen is alzoo, van het batig slot gebruik te maken tot ondersteuning van spoorweg-maatschappijen. Maar er is reeds een batig slot in de schatkist aanwezig, hetwelk er niet renteloos mag blijven liggen; en de spoorwegmaatschappijen moeten nog gevormd worden. Hierom wordt door de Regering voorgesteld, de voor dat doel beschikbaar zijnde en beschikbaar wordende gelden af te zonderen, en in afwachting van den tijd, waarop zij gebezigd kunnen worden, rente te doen dragen. Zoo zal er een *spoorwegfonds* ontstaan, belegd in Nederlandsche 2½, 3 en 4 percents Staatsschuld, en hetwelk van zelf des te grooter wordt, hoe verder de tijd verwijderd mogt zijn, waarop het voor zijne bestemming werkelijk en doeltreffend besteed kan worden; en mogt die tijd onverhoopt, tengevolge van den hoogen prijs van kapitalen en van handenarbeid beide, vooreerst nog niet komen, wel nu, dan zal het spoorwegfonds toch nut doen als amortisatiefonds en tot schulddelging strekken.

Op dien voet wenscht de Regering eene som van *tien millioen* gulden, overgeschoten op de dienst van het afgeloopen jaar, voor de zaak der spoorwegen af te zonderen: hiertoe strekt het tweede van de ingediende wetsontwerpen; maar het zegt tevens uitdrukkelijk, dat het spoorwegfonds *aanvankelijk* uit deze som gevormd zal worden, en stelt alzoo in beginsel vast, dat het vervolgens niet met de rente alleen, maar ook met nieuwe bijdragen uit de schatkist zal worden vergroot.

Verder behelst dit wets-ontwerp voorschriften voor het beheer van het spoorwegfonds: het zijn de gewone regelen voor afzonderlijke rijks-fondsen, strekkende, om aan de wetgevende magt de beschikking, en aan de Rekenkamer bijzonder toezigt te geven.

Uit het spoorweg-fonds zal al dadelijk het geld genomen worden tot bekostiging der opmetingen en andere werkzaamheden, die de Regering tot het opmaken van spoorweg-plannen in staat zullen stellen, wordende hiervoor bij de derde der voorgedragen wetten eene som van *honderd duizend* gulden uit het fonds beschikbaar gesteld.

Ziedaar het plan der Regering. Wij verwachten daarvan belangrijke voordeelen voor het gansche land, hoewel wij betreuren, dat er oorden zijn, welke in dezelve vooreerst nog niet *regtstreeks* zullen kunnen deelen.

(Het bovenstaand berigt hebben wij reeds voor het uitgeven van het vorig nummer ontvangen, doch te laat, om toen te worden opgenomen.)

— Z. M. heeft o. a. den 1en luitenant *W. F. Eymael* van het 7e regement infanterie op non-activiteit gesteld.

— Aan de ingekomen wetsontwerpen betrekkelijk de spoorwegen, ontleenen wij nog de volgende bijzonderheden:

Omtrent de daarstelling,—na de herhaaldelijk ondervonden teleurstellingen, die het vermoeden doen ontstaan, dat Nederland nog lang van een behoorlijk aaneengeschakeld spoorwegnet zou verstoken blijven, — heeft de Regering zich de volgende vragen voorgesteld:

A. Is een goed en behoorlijk aaneengeschakeld net van spoorwegen in Nederland noodzakelijk?

B. Zoo ja, welke spoorwegen behooren dan daartoe te worden aangelegd en in exploitatie gebragt?

C. Moet die aanleg en exploitatie voor 's Rijks rekening geschieden?

D. Zoo neen, op hoedanige wijze behoort dan door de regering de aanleg en exploitatie te worden bevorderd?

De Reg. antwoordt daarop o. a. het volgende: op A., dat de overtuiging meer en meer veld windt, dat de rivieren en kanalen, niet meer aan de behoefte der gemeenschap kunnen voldoen, maar spoorwegen, die geheel Europa doorsnijden, ook voor ons land hoog noodig worden, als het zich niet wil geïsoleerd zien. Niet alleen het binnenlandsch verkeer eischt in deze voorziening: maar de doorgraving van de Suez-lengte dreigt onzen Indischen handel te vernietigen, als wij niet ons aansluiten aan de spoorweglijnen, die naar de havens der Middellandsche zee loopen?

Op B. is het antwoord, dat er twee klassen zijn, de *eerste*, waarvan de daarstelling volstrekt noodzakelijk is; de *tweede*, wier aanleg hoe nuttig, niet dadelijk behoeft tot stand te worden gebragt. (Deze beide klassen zijn in het vorig no. medegedeeld.

Op C. antwoordt de Reg., dat, ofschoon de Reg. zich niet mag onttrekken, Staatsspoorwegen niet zijn daar te stellen, nu de voornaamste handelswegen reeds aan bijzondere maatschappijen zijn afgestaan. Dit zou eene verkeerde concurrentie daarstellen. Eigen aanleg en exploitatie zou bovendien de vereeniging van bijzondere kapitalen en den associatiegeest tegengaan. De Reg. zag dien zoo gaarne bij de Nederlandsche kapitalisten aangewakkerd, omdat daardoor zoo voordeelig op de ontwikkeling van den nationalen rijkdom kan worden gewerkt.

Op D. is daarom het antwoord, dat de Reg. van oordeel is, dat als *regel* is te stellen, dat de aanleg en exploitatie aan *bijzondere ondernemingen* behoort te worden overgelaten, maar dat tevens van 's Rijks wege, daartoe hulp moet worden geboden. Meer dan één middel ware daartoe te bezigen.

Vooreerst het waarborgen van een minimum van rente voor de te negotieeren kapitalen. Aan het bezigen van dit middel is evenwel, blijkens hetgeen de ondervinding in andere Staten heeft geleerd, veel bezwaar verbonden. Eene onzekere toekomst, in welke het geldelijk offer voor 's Rijks schatkist te zwaar kon wegen, wordt daarbij te veel verbonden.

Buitendien, zoo de onderneming minder dan het gewaarborgde *minimum* afwerpt, laadt de Regering op zich de verantwoordelijkheid voor al de fouten en misgrepen, zoowel bij den aanleg als bij de exploitatie door de bijzondere onderneming begaan.

Van een en ander zou het onvermijdelijk gevolg worden, dat de Staat de exploitatie van den weg geheel moest overnemen, zoodra het gewaarborgde minimum niet wordt bereikt.

Een *tweede* middel was daarin te vinden, dat de Staat voor een gedeelte van het geheele kapitaal der onderneming als actionaris optreedt, doch onder bepaling, dat zijne actiën geene renten of dividenden afwerpen. Bij de toepassing van deze denkbeelden moet de Regering zich eene groote inmenging van den Staat in de handelingen van bijzondere ondernemingen voorbehouden.

Een *derde* middel ware te vinden in hetgeen in Frankrijk is gebeurd. Dáár heeft de Staat de onteigeningen voor sommige spoorwegen ondernomen, en de aardenbaan met de kunstwerken gemaakt. Aan maatschappijen wordt daarna concessie voor de exploitatie van die lijnen gegeven, onder verpligting van sporen te leggen, van de stationsinrigtingen te maken en van zich het noodige materieel van locomotieven, wagens en rijtuigen voor de exploitatie aan te schaffen. Bij dit stelsel geeft het Rijk welligt meer dan noodig is om het tot stand komen van maatschappijen te bevorderen.

Er is evenwel nog een *vierde* middel, dat, welligt eenvoudiger, zich voor de bevordering der zaak hier te lande, naar de meening der regering, het meest aanbeveelt. Dat middel zou daarin bestaan, dat de hulp, onder de nadere goedkeuring van de wetgevende magt te verleenen, bij elke overeenkomst met eene bijzondere onderneming of maatschappij, zou worden omschreven en geregeld. Immers voor de hoegrootheid en de wijze van ondersteuning, waartoe zou mogen worden besloten, zijn vaste regelen niet te stellen.

Maar welk middel ook worde gekozen om de spoorwegondernemingen te bevorderen, altijd zal de Regering, behalve het toezigt, dat haar over alle spoorwegen is opgedragen, zich eenige meerdere regten moeten voorbehouden, geëvenredigd aan het bedrag van den geldelijken bijstand, door haar te verleenen. De staat zou aandeelhouder kunnen blijven voor het bedrag van de sommen in zekeren spoorweg gestoken, hetzij met, hetzij zonder regt om van de uitdeelingen en aflossingen te genieten, en zulks ten einde in verhouding tot zijne aandeelen stem te hebben en te houden bij de exploitatie. Hierdoor zou de Regering in de gelegenheid zijn haren invloed genoegzaam te doen gelden.

De Regering meent, dat het hierboven sub *vier* omschreven middel de meeste aanprijzing verdient, omdat het, bij den weg dien zij wenscht in te slaan, niet altijd noodig zal zijn eigenlijke subsidiën te verleenen, maar dat de hulp zich veelal ook zou kunnen bepalen tot het geheel of gedeeltelijk kosteloos afstaan van hetgeen reeds van rijkswege ter bevordering van den aanleg mogt zijn verrigt en bekostigd.

De Regering is namelijk van gevoelen, dat in allen geval verder tijdverlies moet worden voorgekomen, en dat, om dit oogmerk te bereiken, van rijkswege met de voorbereidende werkzaamheden moet worden aangevangen en zoolang voortgegaan, tot dat zich soliede ondernemingen opdoen. Het groot belang der zaak maakt dit, naar haar inzien, onvermijdelijk.

Van dit beginsel uitgaande zou, zoo daartoe de gelden kunnen worden beschikbaar gesteld, reeds dadelijk worden overgegaan:

1. tot het doen opmeten der volstrekt noodzakelijke lijnen en het opmaken van daartoe betrekkelijke algemeene en uitgewerkte plans; bestaande opmetingen, door particulieren gedaan, zoover ze daarvoor vatbaar zijn, zouden daarbij worden geraadpleegd; en

2. tot het voorbereiden van al hetgeen voor de onteigening van gronden noodig is.

Is deze taak afgewerkt en hebben zich inmiddels geene soliede onderneming of maatschappijen aangemeld, dan zou de Regering weder een stap verder kunnen gaan en tot den aankoop of de onteigening der gronden besluiten. Met andere woorden: zij zou zich met al hetgeen den aanleg van de wegen betreft, zoolang voor eigen rekening belasten, tot dat die aanleg en de exploitatie met vrucht aan bijzondere ondernemingen of maatschappijen kan worden overgedragen.

' **Frederiksoord, 13 Julij.** De katoenweverijen in de gewone kolonien van de Maatschappij van Weldadigheid zijn in een bloeijenden staat. De bestellingen zijn zeer groot, en het gevraagde bestaat tegenwoordig nog uit ¼, 5/4 en ⅛. Op ruim 400 weefgetouwen, zijn even zoovele jeugdige personen met de snelspoel druk werkzaam. Het personeel van toezigt bestaat uit vijf fabrikbazen en eenige eerste en tweede adsistenten, twee

der eerste zijn in de vorige week bevorderd tot fabrijkbazen, met eene verdienste van f 7.00 's weeks. Genoemde bazen hebben mede het opzigt over de andere verrigt wordende fabrijkmatige arbeid.

* **Gasselternijeveen**, 15 Julij. Uit het vroeger medegedeelde zestal is alhier tot predikant beroepen de heer *J. L. Speckman*, thans te Lippenhuizen.

* **Nieuweroord, 14 Julij.** Met genoegen kunnen we melden, dat de werkzaamheden aan de verlenging der Hoogeveensche vaart steeds geregeld voortgaan. Deze dag vooral was voor deze zoowel als voor alle naburige plaatsen, vooral voor Zwinderen, Gees en Oosterhesselen, een ware dag van vreugde, daar een gedeelte der eerste put op de vereischte diepte werd gebragt, en een waarborg voor verdere voortzetting oplevert. Dat de werkzaamheden echter niet met dien spoed gaan, welken men in den beginne verwachtte, moet onzes inziens worden toegeschreven aan de verkeerde geruchten, die omtrent dit werk werden verspreid, waardoor misschien het werkvolk werd teruggehouden. Wij kunnen echter met zekerheid mededeelen, dat bij dit werk wel zooveel verdiend kan worden als bij het N.-Willemskanaal (zie berigt in 't nommer dezer courant van den 7 dezer). Ja, er kan zelfs meer verdiend worden dan van f 1.40 tot f 1.90, al naar dat men werken wil. Zijn wij niet verkeerd onderrigt, dan zal het kanaal dit jaar nog op de diepte worden gebragt tot op de grenzen der gemeenten Hoogeveen en Oosterhesselen.

* **Koekange, 15 Julij.** Nadat de Rijks-veldwachters, gestationneerd te Meppel, kennis hadden bekomen van een' Donderdag alhier gepleegden diefstal, door inklimming en inwendige braak, van een kerkboekje met zilveren haak en een paar gouden bellen van een oorijzer met krullen, begaven zij zich Vrijdag herwaarts, om onderzoek te doen. Men kreeg vermoeden op eene vrouw, die, daarvan door hare kinderen onderrigt zijnde, zich verwijderde en den geheelen nacht niet terug kwam. Ook in den nacht van Zondag op Maandag, toen de ijverige rijksveldwachters bovenbedoeld andermaal een onderzoek naar haar instelden, was zij, volgens de verklaring van haren man, nog niet weer te huis geweest. Deze ongelukkige en hoogstzwangere vrouw heeft de gestolene voorwerpen verpand in de bank van leening te Meppel, ten name van zekeren *J. Stoffers* van de Wellust, gemeente Staphorst. Er is proces-verbaal opgemaakt en aan den heer Officier van Justitie opgezonden.

* **Meppel, 14 Julij.** Heden en gisteren had alhier het jaarlijksch openbaar examen plaats der leerlingen van het gymnasium: de allezins gewenschte ervarenheid der leerlingen in verschillende talen en onderscheidene vakken van wetenschap, was een sprekend en het beste bewijs van den onvermoeiden ijver der onderscheiden onderwijzers, die aan dat onderwijs werkzaam zijn. Wij willen of kunnen hier in geene bijzonderheden treden en onthouden ons in dezen evenzeer van alle weidsche lofspraken; het is genoeg als wij slechts met een enkel woord zeggen, dat wij en zekerlijk ieder met ons, het examen met veel genoegen hebben bijgewoond en ons teregt moesten verwonderen over de aan den dag gelegde proeven der leerlingen. Vooral voldeed ons zeer — en deze enkele opmerking zij ons gegund — de vrij goede verhaaltrant, waarvan eenige leerlingen op bevallige wijze het bewijs gaven: deze ook kan niet genoeg bij de leerlingen in 't algemeen aangekweekt en bevorderd worden; want hetgeen men weet met juistheid en duidelijkheid in een schoonen en bevalligen vorm te kunnen voordragen, is wel eene moeijelijke, maar toch eene schoone en in menig geval noodwendige kunst in 't maatschappelijk leven.

* **15 Julij.** Gister avond is alhier eene algemeene vergadering van de kiezersvereeniging gehouden. Tot kandidaten voor de aftredende leden van den Gemeenteraad alhier, zijnde de heeren *H. Roelink Hz.*, *J. K. Robaard*, *A. Hartsuiker*, *G. Slothouwer* en *J. J. Slot*, zijn gekozen de heeren *J. J. Slot*, *J. K. Robaard*, *J. Oosterveen Sr.*, *A. Hartsuiker* en *G. Slothouwer*; deze laatste bij eene herstemming tegen den heer *E. G. Rodemann*, Burgemeester dezer gemeente, bij welke herstemming deze laatste slechts eene stem minder bekwam dan de eerste.

ADVERTENTIEN.

Voorspoedig bevallen van een welgeschapen ZOON vrouwe J. W. WITSEN ELIAS, geb. VAN DIESEN.
Groningen den 15 Julij 1857.

De betrekking van **VADER en MOEDER in het Hervormd Diaconie-Armhuis te *Dwingelo*** VACANT zijnde, zoo worden alle de zoodanigen, die genegen mogten zijn, die ***betrekking waar te nemen***, uitgenoodigd in persoon of met brieven franco, zich daartoe aan te geven vóór den 1 Aug. 1857, bij den Boekhouder-Diaken EGBERT WILTINGE te Dwingelo, bij wien nadere inlichtingen te bekomen zijn.
Goed zedelijk gedrag, Herv. Godsd., geen bezwaar van onverzorgde Kinderen, zijn noodzakelijke vereischten.

De Burgemeester der gemeente Rolde, brengt ter kennis van de belanghebbenden: dat de

Midden-Veemarkt,

's jaarlijks invallende op de **VIERDE WOENSDAG** in Julij, dit jaar alzoo zal gehouden worden te Rolde, op **Woensdag den 22 Julij *1857*.**
Rolde, 9 Julij 1857.
De Burgemeester voornoemd,
H. HOMAN.

EEN of TWEE

WAGENMAKERSKNECHTEN,

hun werk geheel of ten deele verstaande, kunnen van stonden aan **VAST WERK** bekomen bij R. TIMMERMANS te Oosterwolde. — Brieven franco.

PROTESTANTSCHE KERK-HAARLEMMERMEER.

In het laatst dezer maand zullen, door den Boekhandelaar C. H. SCHETSBERG te *Goes*, verzonden worden prospectussen en inteekenlijst op eenen

BUNDEL LEERREDENEN,

VAN

C. KRABBE, Predikant te Leiden.
J. P. VAN HARENCARSPEL, Predikant te Leeuwarden.
E. MOLL, Theol. Doct. en Predikant te Goes.
R. A. S. PICCARDT, Theol Doct. en Predikant te Goes.
J. PRINS, Predikant te Amsterdam.
L. PROES, Theol. Doct. en Predikant te Leeuwarden.
W. R. VEDER, Theol. Doct. en Predikant Dordrecht.
G. J. VINKE, Theol. Doct. en Predikant te Amsterdam; en meer andere.

De geheele zuivere opbrengt van dezen bundel zal aan de Commissie tot oprigting eener Protestantsche Kerk in den HAARLEMMERMEER-POLDER worden ter hand gesteld.

233ste

STAATS-LOTERIJ.

De ***TREKKING*** der 1e kl. begint den 20en dezer. **LOTEN** in huur en koop te bekomen bij de gekw. Kollecteur W. SOMER, te Assen.

Op ZATURDAG den 18 Julij en MAANDAG den 20 Julij e.k., telkens des namiddags te 3 uur, zal ten overstaan van den Notaris A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN, in het CONCERTHUIS te Assen, publiek à contant worden verkocht:

Eene groote verzameling
PLEISTER- en PLASTIEKE

BEELDEN,

naar de beroemdste Meesters en den laatsten smaak, waaronder **STANDBEELDEN TE PAARD, GROEPEN, ORNAMENTEN enz.**, de meeste stukken fraai gebronsd.
Te bezigtigen op VRIJDAG voor den verkoop, van 's morgens 10 tot 's avonds 6 uur, tegen betaling van 10 cent per persoon, ***ten voordeele der Algemeene Armen.***
Assen den 15 Julij 1857.
A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN,
Notaris.

Geen Rhumatiek meer!

Zoolang de wereld bestaat, heeft nimmer een middel bekend geweest, dat zoo proefhoudend en krachtdadig tegen de Rhumatiek werkt, als de onfeilbare ***ABSHAUBBIN'S;*** hare juiste liefelijke en onmiddelijke werking, zoo algemeen bekend en erkend, heeft de aandacht van vele Geneeskundigen zoodanig getrokken, dat dezelve door HunEd. zeer worden aanbevolen. Geheel door Rhumatiek verstijfde lijders zijn in minder dan twaalf uren tijds door het gebruik dezer **WATTEN** finaal van hunne pijnen en stijvigheid bevrijd geworden. Zij ontnemen aan den lijder alle scherpe en schadelijke vochten waar zij worden aangebragt, zonder eenig nadeel op gezond vleesch uit te oefenen of aan andere middelen schadelijk te zijn. Vroegtijdig aangebragt, waarborgen dezelve even zeker tegen zweeren, terwijl zij de scherpe deelen uit het bloed nemen, waar de zweer zich zetten wil. — Tot bewijs der echtheid worden alle billetten door den Bereider en Hoofd-Dépôthouder A. BREETVELT Az. te Delft, geteekend. — De prijs is 20 cents per Blad.
De verdere Dépôts zijn:

Wed. J. A. VAN DER WIJK te Assen.	MEIJER HES Jr. te Gorredijk.
E. LAKKE te Meppel.	FELDBRUGGE en Comp. te Groningen.
C. G. VÖCKE te Venlo.	SCHREURS—GERARD te Roermond.
K. TIMMERMANS te Steenwijk.	Mej. Gez. SCHOLTE te Maastricht.

en meer bekende Dépôts in andere plaatsen.

Revalenta.

R. I. VELTMAN, Mr. Timmerman te Ewum, komt mij voor eenige dagen vertellen, dat hij door het gebruik van drie bussen van 2 en twee van $3\frac{1}{2}$ gulden geheel hersteld is van eene maagkwaal, waaraan hij meer dan 10 jaren gesukkeld had en geen baat bij Dokters of Professor had gevonden.
Appingadam, 16 Mei 1856.
S. RITSEMA.

MAAG- en ONDERBUIKSKWALEN, diarrhaea, verstoppingen, opgezetheid, spanning, slechte spijsvertering, maagdrukking, winden, pleuris, loomheid, vermoeidheid, slijm, verzwakking, lusteloosheid en alle andere ziekten, die door abnormalen toestand der spijsverteringswerktuigen ontstaan, worden spoedig en zeker genezen door Du Barry's kracht- en gezondheid herstellend meel.
De gunst, waarin Du Barry's Revalenta zich verheugt, heeft velen uitgelokt ze na te maken; wij moeten echter voor deze vervalschte Revalenta waarschuwen.
DU BARRY'S REVALENTA is te verkrijgen voor

$87\frac{1}{2}$ Ct.	f 2	f $3\frac{1}{2}$	f 8	f 16
Kleine bussen.	1 pd.	2 pd.	5 pd.	12 pd. Eng.

gewigt, in onderstaande Dépôts.

Amsterdam,	VERKOOPHUIS.
Assen,	H. P. A. VAN GORCUM.
Meppel,	A. JEULEN.
Gorredijk,	S. G. ZWART.
Steenwijk,	K. TIMMERMANS.
Hoogeveen,	JAN VAN DER WOLDE Jr.
Coevorden,	C. J. VAN DER SCHEER.

en in de bekende Dépots in de andere steden.

Roelof Gerding,

Molenaar te Hijken, gemeente Beilen, verlangt een **MOLENAARSKNECHT**, die zijn werk goed verstaat, om DADELIJK in dienst te treden. Gadingmakenden vervoegen zich bij hem liefst in persoon doch anders met franco brieven.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 14 Julij.

Tarwe, Jarige	70 ℔	f 00.00	Boekweit, zand 60	N.pd. f	6.35
„ Oml.	68	„ 8.70	„ „ 62	„ „	6.85
dito.	70	„ 9.50	„ zwarte 62	„ „	6.70
„ „ Old.	68	„ 8.45	„ veen 64	„ „	7.10
„ „ „	70	„ 9.25	Paardeboonen.. f	7.25 à	7.75
Rogge, N. Inl.	62	„ 5.65	Groene Erwten. „	00.00 à	00.00
„ „ „	64	„ 6.25	Graauwe „ „	00.00 à	00.00
„ O. „	66	„ 6.85	Koolzaad . . . f	00.00 à	00.00
Haver, N. dikke	40	„ 4.05	Gort, grove . „	9.25 à	10.00
„ „	42	„ 4.30	Gort, parel , „	13.00 à	15.50
„ Voer	36	„ 3.60	Olie, raap p. vat „	51.50 à	00.00
„ „	40	„ 4.00	Raapkoeken. . . .	a	—.—
„ Zwarte	36	„ 3.50	Lijnkoeken	—.— a	—.—
„ „	38	„ 3.70	Boter 1ste soort f	40.00 a	41.00
Garst, N. wint.	54	„ 5.55	Boter 2de „ f	37.00 a	38.00
„ „ „	56	„ 5.95			
„ „ zomer	56	„ 5.75			
„ „ knob.	60	„ 6.10			

Tarwe tot iets lagere prijzen met weinig handel. — Rogge prijshoudend. — Boekweit veel aan en 25 cent lager afgegeven. — Gerst slap en als genoteerd te vergeefs aangeboden. — Haver over 't geheel in een doen. — Boonen weinig in omgegaan. — Gort stil. — Aveelzaad met weinig handel in een doen.

STEENWIJK, 13 Julij. Rogge f 8.00 a f 8.75. — Boekweit f 00.00. Boter per $\frac{1}{8}$ v. f 21.00 a 00.00.

OLDEMARKT, 11 Julij. Boter $\frac{1}{4}$ v. f 44.50 a f 00.00.

HEERENVEEN, 11 Julij. Rogge f 7.75. Boter p. $\frac{1}{4}$ v. f 45.00.

NOORDWOLDE, 9 Julij. Rogge f 8.00 a f 8.25. — Boekweit f 8.50 a f 9.10. — Boter per N. ℔ f 0.78 a f 0.91^5.

COEVORDEN, 13 Julij. Rogge f 7.25. Boekweit f 7.50; Boter f 0.70 per N. ℔.

OOSTERWOLDE, 13 Julij. Rogge f 7.40 tot f 7.00; aanvoer 19 mud. Zandboekweit f 8.80 a f 8.10; aanvoer 26 mud. Veenboekweit f 7.90 a f 7.40; aanvoer 9 mud.

AMSTERDAM, 13 Julij. Zwolsche BOTER f 43 a 45. — Kamper-Eilands HOOI f 20 a 22. — TARWE slechts bij gerijven verkocht; 129 ℔ nieuwe bonte Poolsche f 395, 400; 129 ℔ nieuwe witb. dito f 420; 128 ℔ dito f 418. — GARST iets lager; 114 ℔ Dantziger f 233. — Witte ERWTEN weder als voren; Dantziger f $8\frac{1}{2}$ per mud. — Overige GRANEN zonder handel. — KOOLZAAD bij voorgaanden marktdag op levering £ 2 lager; op 9 v. Olie in Oct., Nov. en April £ $84\frac{1}{2}$. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE dadelijk flaauw, op levering slap en merkelijk lager afgegeven; op 6w. f $52\frac{1}{2}$; Vliegend f $51\frac{1}{4}$; 1o. Sept. f 49, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{8}$; Oct. f 49, $\frac{3}{8}$, 49, Nov. f 49, $\frac{1}{4}$, 49; Dec. f 49, $\frac{1}{8}$, $48\frac{3}{4}$. — LIJNOLIE dadelijk en op levering flaauw; op 6w. f 47; Vliegend f $45\frac{3}{4}$; Najaar f 45, $44\frac{3}{4}$. — HENNEPOLIE op 6w. f $51\frac{1}{2}$; Vliegend f 50. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 95 a 100. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f 11 a f 15.

SCHIEDAM, 11 Julij. MOUTWIJN tot f $20\frac{1}{2}$ per vat contant met veel handel. — JENEVER 100 pct. f Amst. proef f $24\frac{1}{2}$ a 25 per vat contant.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 1857.

	pct.	13 Julij.	14 Julij.
Nederl. W.S.	$2\frac{1}{2}$	$63\frac{5}{8}$	$63\frac{9}{16}$
„ „	3	$76\frac{3}{4}$	$76\frac{13}{16}$
„ „	4	$96\frac{1}{2}$	$96\frac{3}{8}$
Amort. Synd.	$3\frac{1}{2}$		$90\frac{7}{8}$
Handelm.	$4\frac{1}{2}$	$160\frac{1}{2}$	$161\frac{1}{4}$
O. I. Leening	4		$95\frac{1}{2}$
Aand. H.Spw.			
Aand. R.Spw.	$4\frac{1}{2}$		101
Ned. B.			
Maats. Weld.		$64\frac{1}{8}$	64
Rusland,			
Obl. Hope	5	$105\frac{1}{4}$	$105\frac{1}{4}$
Dito 1831/33	5	95	
Cert. 1840	4	$88\frac{1}{8}$	$88\frac{3}{16}$
» Stieglitz	4	88	$87\frac{7}{8}$
Cert. v. Ass.	6	$67\frac{3}{8}$	$67\frac{1}{2}$
Polen,			
Aand. fl. 500	f	$154\frac{3}{4}$	$154\frac{1}{2}$
Obl.	4	$80\frac{1}{4}$	80

	pct.	13 Julij.	14 Julij.
Spanje, Obl.	$1\frac{1}{2}$	$25\frac{9}{16}$	$25\frac{7}{16}$
Obligatien	3	$43\frac{1}{8}$	$43\frac{3}{16}$
Binnenl.	3	38	$37\frac{7}{8}$
Amortisable		$5\frac{9}{16}$	$5\frac{5}{8}$
Bewijz. Coup.		$5\frac{7}{8}$	
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	$78\frac{5}{16}$	
» »	4	$62\frac{3}{4}$	
» Metal.	5	$76\frac{7}{16}$	$76\frac{3}{8}$
» » N.	5		
» Nation.	5	$78\frac{3}{16}$	$78\frac{1}{8}$
» »	$2\frac{1}{2}$	$39\frac{5}{8}$	$39\frac{9}{16}$
Belgie, Cert.	$2\frac{1}{2}$		
Rothschild	$2\frac{1}{2}$	$53\frac{1}{16}$	$53\frac{1}{8}$
Portug., Obl.	3	$46\frac{1}{16}$	$45\frac{7}{8}$
Brazilien	5	100	
Weener aandeelen	4	320	$319\frac{3}{4}$

13 Julij. De markt was algemeen iets trager gestemd.
14 Julij. Bij vernieuwing was de markt algemeen flaauwer gestemd; de omzettingen waren niet veel beteekenend.
Aandeelen Handel-Maatschappij maakte eene uitzondering op de algemeene rigting der markt, zijnde deze op nieuw aanmerkelijk gerezen.

GEDRUKT BIJ **GRATAMA** TE ASSEN.

Wij laten hieronder volgen het adres, door de Staten dezer Provincie aan den Minister van Binn. Zaken ingediend ter zake van het Meppeler diep:

—

Hoog Edel Gestr. Heer!

De provincie Drenthe heeft geen onmiddelijke gemeenschap met zee.

Al hare kanalen — de Drentsche hoofdvaart, de Hoogeveensche Vaart, het Oranjekanaal voeren af naar één gemeenen waterweg naar zee, het Meppelerdiep, grootendeels gelegen op het grondgebied der provincie Overijssel. De Noord-Willemsvaart zal wel is waar al die wateren verbinden met die der stad Groningen en daardoor met een anderen weg naar zee, doch het is bekend, dat de vaart op Groningen vooral wordt geopend met het oog op de scheepvaart, die *van daar* wordt verwacht. Dus ook de Noord-Willemsvaart, zal hare schepen voegen bij die, welke het Meppelerdiep moet afvoeren.

Dat Meppelerdiep is, gelijk sedert lang is erkend, een geheel onvoldoend vaarwater. Ware het noodig aan Uwe Excellentie daarvan nieuwe bewijzen te leveren, wij zouden ze vinden in een in deze vergadering bij ons ingekomen adres van de Kamer van Koophandel te Meppel, dat ons klagten overbrengt over ondiepten in het vaarwater op Overijsselsch grondgebied.

Doch de bezwaren zijn uwe Excellentie uit tal van adressen en bezwaarschriften bekend. De regering zelve heeft het uitgesproken, dat het Meppeler diep als vaarwater moet worden verbeterd. Van de regering zelve is een plan van verbetering uitgegaan, dat de Staten van Drenthe in 1853 hebben aangenomen tot uitvoering te brengen, volgens de inzigten der Regering.

Sedert rust de zaak.

Wel hebben en de schippers die klaagden, en ons Collegie en onze Gedeputeerden in antwoord op de ingebragte doleantien, bij herhaling van wege uwe Excellentie, deszelfs ambtsvoorganger, het geruststellend antwoord bekomen, dat de zaak der verbetering van het Meppeler-diep niet uit het oog wordt verloren. Maar, Hoog Edel Gestr. Heer! die verklaring, met welke goede bedoelingen ook afgelegd, kan ons niet gerust stellen.

Onze Gedeputeerden hebben in eene des betreffende periode van hun tot ons gebragt verslag over 1856 gezegd, dat de verbetering *door den drang der omstandigheden nog meer werd gebeden*, dan door hen gewenscht. Wij kunnen die woorden maken tot de onze.

Er bestaat met der daad stremming van handel en scheepvaart. Hulp en voorziening is dringend noodig. Wij kunnen die nergens zoeken, dan bij de Regering. Het betreft eene bevaarbare rivier, een water, behoorende tot het rijks domein.

Wij willen uwe Excellentie niet vermoeijen met eene vernieuwde opsomming van al de bezwaren, waartoe de gebrekkige toestand van het Meppeler diep voor Drenthe leidt.

Wij komen tot uwe Excellentie met de verklaring, dat Drenthe's welvaart ten ernstigste wordt bedreigd, en dat, naar onze overtuiging, ieder uitstel van voorziening met het oog op die welvaart onverantwoordelijk is.

Wij eindigen met de bede, dat uwe Excellentie zonder verwijl die maatregelen moge nemen, die tot verbetering van het kanaal kunnen leiden.

't Welk doende enz.

Wij nemen nog op het volgend adres, naar aanleiding waarvan, zooals onze lezers weten de Staten dezer Provincie besloten hebben, eene commissie naar den Minister van Binn. Zaken af te vaardigen:

—

Aan de Provinciale Staten van Drenthe.

Wordt met verschuldigden eerbied te kennen gegeven:

Dat de eerst ondergeteekenden door den Gemeenteraad van Assen benoemd zijn ter behartiging van de belangen dier gemeente met betrekking tot eenen aan te leggen spoorweg, waardoor misschien eerlang de Noordelijke Provinciën met de overige gewesten des Rijks zullen worden verbonden.

Dat echter het belang van Assen en dat der overige zelfs der meest verwijderde gemeenten van Drenthe, is één.

Dat zij derhalve ter voldoening aan den hen opgedragen taak zich hebben in verband gesteld met de mede ondergeteekenden, hoofden van eenige Besturen van gemeenten, langs of door welke eventueel een zoodanige weg zou kunnen gelegd worden.

Dat zij ook nog meerdere Besturen met hen hopen te doen zamenwerken.

Dat zij daardoor onwillekeurig zijn geraakt op een Provinciaal terrein en daarom gemeend hebben de vertegenwoordigers der Provincie ten deze niet onkundig te moeten laten van hunne bemoeijingen.

Dat het geen betoog behoeft van welk belang het is voor Drenthe, dat de Noordelijke Spoorweg deze Provincie doorsnijde.

Dat echter, indien het Gouvernement niet eene lijn voor dien weg mogt aanwijzen, loopende van het Zuiden naar het Noorden door dit gewest, of minstens niet overging tot eene zoogenaamde transactie-lijn, hetzij over Dragten, Haule, Norg of Roden, het meer dan twijfelachtig, het bijna zeker is, dat nimmer een spoorweg door deze Provincie komen zal, vermits ijverige pogingen worden aangewend, om de geprojecteerde lijn van Meppel over Heerenveen naar Leeuwarden te doen loopen, pogingen gepaard met aanbiedingen van belangrijke geldsommen door betrokken plaatsen, en omdat het voor waarheid is aan te nemen, dat die lijn door Friesland dáár zijnde, geene meer oostelijk loopende tweede lijn bestaan kan.

Dat echter deze streken tot het verkrijgen van den weg een groot gewigt kunnen in de schaal leggen door *gratis* of althans *zooveel mogelijk om niet*, af te staan de woeste gronden voor den spoorweg door deze Provincie benoodigd.

Dat de ondergeteekenden daarom in dien geest reeds aanvankelijk werkzaam waren en trachtten, die afstand *om niet* voor te bereiden, overtuigd, dat dit bij de keuze der rigting van den weg de schaal ten voordeele van Drenthe moet doen overslaan.

Dat deze zaak bij uitnemendheid schijnt een Provinciaal belang en van de bevoegdheid der Staten.

Waarom de adressanten onder kennisgeving van het vorenstaande verzoeken:

Dat de Provinciale Staten van Drenthe de pogingen der adressanten in deze ondersteunen en tot het groote doel medewerken op zoodanige wijze, als Uw Collegie dienstig acht.

3 Julij 1857. 't Welk doende:

De Commissie uit den Raad van Assen:

VAN DER FELTZ.
P. HOFSTEDE.
L. OLDENHUIS GRATAMA.

J. L. HOMAN, Burgemeester van Vries.
Mr. G. W. DE VOS VAN STEENWIJK, Burgemeester te Beilen.
J. OLDENBANDRINGH, Burgemeester te Ruinen.
J. T. NIJSINGH, Burgemeester te Ruinerwold.
J. L. NIJSINGH, Burgemeester van de Wijk.
J. EEMTEN, Burgemeester van Dwingelo.

Vervolg en slot van het uitvoerig uittreksel uit het verslag van Gedeputeerde Staten aan de Staten der Provincie Drenthe, in hunne zomervergadering van Julij 1857.

Wegen, door gemeenten of bijzondere ondernemingen aangelegd of aan te leggen.

Verleende subsidiën.

Reeds in ons verslag over 1854 deelden wij mede, dat op de staatsbegrooting voor 1855 gelden als bijdragen van het Rijk voor de kosten van aanleg van de genoemde en andere wegen waren uitgetrokken, zonder dat evenwel die bijdragen toen nog bepaaldelijk aan de gemeenten waren toegekend.

Sedert is zoodanige bepaalde toekenning geschied:

voor den weg van Assen naar Beilen van eene bijdrage van f 6000,„; over elk der jaren 1855, 1856 en 1857, wat het laatste jaar betreft voor zooveel de wet, regelende de rijks uitgaven, dit zal toelaten;

voor den weg van Meppel, over de Wijk en Zuidwolde, naar Hoogeveen, met een zijtak naar de Dedemsvaart, van eene bijdrage van 30000,„, mede over drie jaren verdeeld en, wat het laatste dienstjaar aangaat, onder dezelfde reserve;

voor den weg van Vledder naar Steenwijk, van f 5625,„, in een tijdvak van drie jaren;

voor den weg van Smilde, dóór de gemeenten Oost- en Weststellingwerf en Opsterland, in de provincie Friesland, van eene rijks bijdrage van niet hooger dan f 1800.—, bepaaldelijk voor het gedeelte des wegs in de gemeente Smilde, doch zonder dat in de betrekkelijke beschikking omtrent den termijn of de termijnen van betaling eenige bepaling voorkomt.

Voorts is aan de gemeenten Gieten, Gasselte, Borger, Odoorn en Emmen het uitzigt geopend op een rijks subsidie van f 33000.—, over vier dienstjaren verdeeld, aan te vangen met 1858, voor zooveel de wet, regelende de rijks begrooting dit zal toelaten, voor den aanleg van een kunstweg van Gieten, dóór de verder voornoemde gemeenten, tot aan de grensscheiding tusschen Emmen en Sleen.

Van den weg van Assen naar Beilen zijn 4000 ellen bestraat, aan de zijde van elk dier plaatsen namelijk 2000 ellen.

Van den weg van Vledder naar Steenwijk is, wat het Drentsche gedeelte betreft, de aardebaan over eene lengte van 450 ellen opgemaakt.

De moeijelijkheden, die zich tegen de uitvoering van den aanleg des wegs van Paterwolde naar Haren, blijkens ons laatstvorige verslag, hebben voorgedaan, zijn in 1856 niet uit den weg geruimd.

Ook is in de gemeente Smilde de uitvoering van den aanleg des wegs naar Friesland vertraagd, doordien het Bestuur dier gemeente er niet in is geslaagd, den afstand der daarvoor benoodigde gronden en gebouwen bij minnelijke overeenkomst te verkrijgen, en derhalve tot eene wettelijke onteigening is moeten overgaan.

Magtiging is door ons verleend tot onderlinge regeling van den aanleg van kunstwegen aan de nagenoemde Gemeentebesturen:

aan die van Meppel, Beilen, Ruinen en Ruinerwold, van eenen weg van de oostelijke grens der gemeente Ruinerwold naar Beilen;

aan die van Dalen, Hoogeveen en Oosterhesselen, van eenen weg van Hoogeveen, over Dalen, naar Oosterhesselen; en

aan die van Gieten, Gasselte, Borger, Odoorn en Emmen, van eenen weg van Gieten, dóór de verder genoemde gemeenten, tot aan de grensscheiding van Emmen met Sleen.

Spoorwegen.

Tijdens het opmaken van ons jongstvorige verslag, in de maand Junij 1856, had, zoover bij ons Collegie bekend was, nog niet opgehouden van kracht te zijn de voorloopige concessie, bij Koninklijk besluit van 24 Maart 1855 no. 139 verleend aan de heeren *C. S. Sixma* baron *van Heemstra*, te Leeuwarden c. s., tot het aanleggen van een spoorweg van de haven van Harlingen, over of langs Franeker, Leeuwarden, Meppel, Zwolle en Almelo, tot de Hannoversche grenzen, met eene lijn van Groningen naar Leeuwarden.

Sedert is die concessie vervallen, en bij eene beschikking van den heer Minister van Binnenlandsche Zaken van 2 Julij 1856 werd, krachtens door den Koning verstrekte magtiging, aan den heer *Dull*, te Almelo, eene nieuwe voorloopige concessie voor den aanleg van spoorwegen in de noordelijke provincien verleend, onder anderen voor lijnen van Harlingen, over Beetsterzwaag, op Groningen, en van Beetsterzwaag, over Meppel, naar Zwolle.

Na het vervallen der concessie van den Baron *van Heemstra* c.s., waarbij Drenthe van de spoorwegverbinding genoegzaam geheel was uitgesloten, en vóór dat nog de ministeriële beschikking, de nieuwe concessie bevattende, bekend was, doch toen reeds nieuwe aanvragen, waarbij Drenthe met gelijke uitsluiting werd bedreigd, volgens de geruchten waren ingediend, werd in Uwe Vergadering van 3 Julij 1856, op onze voordragt, een eerbiedig adres aan den Koning vastgesteld, waarvan de strekking was, dat, bij de beschikking op nieuwe aanvragen, door Zijne Majesteit geene vergunning tot het aanleggen van spoorwegen mogt worden verleend, zonder dat eene lijn, die Drenthe doorsneed, deel uitmaakte van het te ondernemen werk, en dat, mogten bijzondere krachten tot verwezenlijking van het doel te kort schieten, de Staat in die mate hulp mogt verleenen, dat ook Drenthe de verbinding erlangde, die het wenscht en behoeft.

Na de spoedig daarop gevolgde bekendwording der, tijdens de indiening van het adres, reeds verleende nieuwe voorloopige concessie van den heer *Dull*, bleek het, dat Drenthe ook daarbij genoegzaam geheel buiten de verbinding werd gelaten, en gaf deze vernieuwde teleurstelling aan U aanleiding tot de benoeming, in Uwe Vergadering van 9 Julij, van eene Commissie uit Uw midden met de opdragt, om zich naar 's Hage te begeven, ten einde de belangen van dit gewest bij eene spoorwegverbinding, zoo als het die behoeft, ten ernstigste bij Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken aan te dringen.

Door deze Commissie werd na volbragte taak nog in dezelfde zomervergadering verslag gedaan. Bij dat verslag werd in hoofdzaak te kennen gegeven, dat de Minister met de Commissie ten volle overtuigd scheen te zijn van de noodzakelijkheid, dat in al de noordelijke provinciën van het rijk eene spoorwegverbinding werd daargesteld, en dat diensvolgens ook Drenthe daarvan niet werd uitgesloten; en dat Zijne Excellentie zich volkomen had bereid verklaard, om bij het eventueel verleenen der definitieve concessie aan de heeren *Dull c.s.*, zoo mogelijk te bewerken, dat er eene regtstreeksche verbinding van Groningen, over Assen, met Meppel tot stand kwam.

HOOFDSTUK XIII.

Landbouw.

Algemeene toestand.

De toestand van den landbouw en van de veeteelt was gunstig. De prijzen van meest alle voortbrengselen van landbouw bleven steeds hoog tot in den herfst van 1856, toen ze wel allengs lager werden, maar toch nog niet tot op den gewonen stand daalden, terwijl die van het vee zich niet alleen staande hielden, maar zelfs nog hooger klommen.

Dezelfde voordeelige uitkomsten, waarop wij in ons vorige verslag wezen, als het gevolg der gunstige terugwerking van den bloei van den landbouw ook op alle andere standen der maatschappij, deden zich ook nu weder voor en openbaarden zich in velerlei ondernemingen en bedrijvigheden, in die mate zelfs, dat, ongeacht de loonen van handwerkslieden en daglooners aanmerkelijk zijn verhoogd, niet alleen alle handen gretig werk erlangden, maar daaraan nog overal behoefte was.

Koop- en huurwaarde der landen.

De goede prijzen, welke voortdurend van de voortbrengselen van den landbouw zijn gemaakt, mogen worden gehouden voor de oorzaak, dat de koopen huurprijzen der landerijen steeds hooger stegen.

Deze prijzen loopen echter door plaatselijke ligging en gesteldheid zoodanig uiteen, dat het zelfs niet mogelijk is, op eenigzins aannemelijke gronden een' middelprijs aan te geven.

Genootschap ter bevordering van den landbouw.

Het Genootschap van Landbouw in Drenthe verkeert voortdurend in bloeijenden toestand. Het getal leden bedraagt ongeveer 350.

In 1856 heeft het Genootschap eene proeve genomen, om, door het verspreiden van nuttige werkjes over den landbouw onder de leden van het Genootschap, de kennis van den wetenschappelijken landbouw te bevorderen.

Tot veredeling van het paardenras in deze provincie, heeft het Genootschap in 1856 in eene naburige provincie een aldaar met premie bekroonden hengst gekocht en op gemakkelijke betalingstermijnen weder verkocht, onder verpligting, om hem binnen de provincie gedurende een bepaald getal jaren aan te houden voor de dekking van merriën.

Het Genootschap heeft het voornemen, met dergelijken aankoop en verkoop ook in het vervolg voort te gaan.

Volgens alle deswege ingekomene berigten, was de toestand van den veestapel zeer gunstig en leverde de aanfok van runderen, paarden, schapen en varkens, door de buitengewoon hooge prijzen, belangrijke voordeelen op. Van de gezondheidstoestand van het vee is in hoofdstuk IV van dit verslag reeds mededeeling gedaan; terwijl de tabelle van den landbouw tevens het getal vee, van iedere soort in de provincie aanwezig, aanwijst.

De bijenteelt is bijna geheel mislukt. De oorzaken daarvan zijn te zoeken in den niet ontwikkelden bloei der heide, door het ongunstige weder en den aanhoudenden regen in de maand Augustus, wanneer de meeste honig moet worden gewonnen.

Opmerkelijk is het overigens, dat in de jaren, waarin de bekende ziekte onder de aardappelen geheerscht heeft, van de heide veel minder honig, dan gewoonlijk in vroegere jaren, gewonnen is.

De middelprijzen van veldvruchten en boter en de hoeveelheden, welke van deze producten ter markt zijn gebragt, voor zoover de laatste door de Gemeentebesturen zijn opgegeven, hebben bedragen als volgt:

a.) Prijzen:

Rogge per mud f 8.60. Boekweit per mud f 7.94. Haver per mud f 3.90. Aardappelen per mud f 1.90. Boter per pond f 0.97.

b.) Hoeveelheden op de weekmarkten in de onderstaande gemeenten aangevoerd, voor zoover door de Gemeentebesturen opgegeven:

	Mudden.				Ponden.
	Rogge.	Boekw.	Haver.	Aardap.	Boter.
Assen,	12130	3618	—	2833	15908
Coevorden,	10384	5529	—	—	—
Hoogeveen,	5394	2067	1224	—	8130
Meppel,	—	—	—	—	771.738

HOOFDSTUK XIV.

Verveening, Jagt en Visscherij.

A. *Verveening.*

Van de aanvragen om vergunning tot verveening onder de gemeenten Odoorn en Emmen, ingediend door het Bestuur der Drentsche Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij werd in onze jaarverslagen over 1854 en 1855 reeds gesproken.

Van eene *nadere* aanvraag tot verveening onder Odoorn, in 1855 door dat Bestuur gedaan, is in ons verslag over dat jaar melding gemaakt, als toen nog niet geheel geinstrueerd.

Ook voor de verveening onder Zuid- en Noordbarge, gemeente Emmen, is in 't begin van 1856 eene nadere aanvraag bij ons ontvangen. Daarbij werd nu de aanvraag tot verveening aanzienlijk beperkt. Strekte de vroegere aanvrage van 1854 tot vergunning ter verveening van al de veengronden der Maatschappij in de marke van Zuid- en Noordbarge, zij werd nu beperkt tot het zoogenaamde Oosterveen of Kleine Blok.

Nadat op beide nadere aanvragen van genoemd Bestuur door ons rapport aan de Hooge Regering was gedaan, heeft het Zijne Majesteit behaagd, bij besluit van 11 Augustus 1856 no. 44, de gevraagde vergunningen te verleenen, overeenkomstig de plans van aanleg, zoo als die door de Directeuren der Maatschappij onder de dagteekeningen van 26 October 1855 en [illegible] Januarij 1856 waren overgelegd, en voorts onder de voorwaarden, in het koninklijke besluit omschreven.

Andere vergunningen tot verveening, dan deze, zijn in 1856 niet verleend.

De hoeveelheid gegraven turf in het verveeningssaisoen van 1856, voor den accijns in deze provincie getaxeerd, beloopt:

Eerste soort (laag veen):

eerste klasse 53654 tonnen, derde klasse 2809 tonnen.

Tweede soort (hoog veen):

eerste klasse 418.308 tonnen, derde klasse 15.024.715 tonnen.

Uit deze opgave, vergeleken met die over 1855, voorkomende in ons laatstvorige verslag, blijkt, dat in 1856 van laag veen minder is verveend, dan in 1855:

van de eerste klasse 3929 tonnen, van de derde klasse 681 tonnen, te zamen 4610 tonnen;

en van het hooge veen meer dan in 1855:

van de eerste klasse 125.439 tonnen, van de derde klasse 2.253.359 tonnen, te zamen 2.378.798.

Schoon reeds in 1855 aanzienlijk gestegen, waren in 1856 de prijzen van den turf nog hooger, dan toen. Met inbegrip van den accijns, beliepen ze voor den langen of steekturf gemiddeld, per dagwerk van 12000 stuks, van den zwarten turf f 40„ en van den graauwen f 29„, terwijl van den spon- of baggerturf de middelprijs op f 4„, per duizend kan gesteld worden.

Volgens de opgaven der Gemeentebesturen, voor welker juistheid wij evenwel niet durven instaan, heeft het getal arbeiders, in 1856 in de veenderijen gebezigd, beloopen 6629.

B. *Jagt en visscherij.*

De toestand van het jagtveld in 1856 was niet ongunstig te noemen.

Van hazen was het aantal vooral niet minder dan gewoonlijk, en patrijzen waren in vele streken overvloedig voorhanden, schoon op enkele plaatsen, door het minder gelukkig uitvallen der broedsels, schaars. Houtsnippen zijn slechts in geringe hoeveelheid aanwezig geweest. Jaarlijks schijnt deze wildsoort gaandeweg in aantal af te nemen; bepaalde oorzaken daarvoor kunnen door ons niet worden medegedeeld. Ook de korhoenders, van wier vermindering door ons vroeger de reden is opgegeven, waren niet zoo talrijk, als in vorige jaren.

Men vertrouwt, dat er op het einde des vorigen jaars eene genoegzame hoeveelheid wild voor de voortteling is overgebleven.

Het getal der verleende groote jagtacten bedroeg 203, dat der kleine 3 stuks; voor geregistreerde duiventillen zijn 14 acten uitgegeven.

Het schadelijke gedierte, met uitzondering van de wezels, die nog even talrijk waren, schijnt langzamerhand in aantal af te nemen, immers indien men uit het gevangene, waarvoor premie is betaald, mag besluiten tot het aanwezige, daar het getal der eerstbedoelde in de laatste jaren is verminderd.

In 1856 zijn ter bekoming van premiën vertoond: Moervossen 28, Rekelvossen 15, niet volwassen Vossen 190, Marters 12, Bunsings 450, Hermelijnen 3, Wezels 1031, Arenden 2, Valken 518 en Havikken 8. Te zamen 2257.

Voor premien deswege is betaald eene som van f 811.40. In 1855 werd ter zelfde zake uitgekeerd f 991.50.

De visscherij, die bij gemis van vischrijke wateren van weinig beteekenis is, kan bovendien niet gezegd worden in het vorige jaar voordeelig te zijn geweest.

Het getal der verleende groote vischacten beliep 34 en dat der kleine 204 stuks, terwijl 64 kostelooze vergunningen tot het uitoefenen der visscherij werden uitgereikt.

De jagt- en vischacten, te zamen 458, buiten de kostelooze vergunningen, hebben aan regt en zegel, de opcenten niet medegerekend, opgebragt eene som van f 4658„,.

Toezigt.

Het getal relazen van bekeuring, door Opzieners en verdere beambten, daartoe geregtigd, opgemaakt, beloopt honderd en elf stuks.

Deze relazen hebben 84 veroordeelende vonnissen en 16 van vrijspraak ten gevolge gehad, terwijl 4 om verschillende redenen niet voor vervolging vatbaar zijn geacht; 2 mede niet konden worden vervolgd, omdat de bekeuring tegen onbekenden had plaats gevonden; van twee de vervolging is voorgekomen door overlegging eener verklaring overeenkomstig art. 40 der wet van 6 Maart 1852 (Staatsblad no. 47); — van één de vervolging, overeenkomstig art. 51 dier wet, is gestuit door vrijwillige betaling van het maximum der boete en het bedrag der verbeurdverklaringen, en van twee de uitslag der vervolging onbekend is gebleven.

HOOFDSTUK XV.

Ambachts- en Fabrieksnijverheid.

De ambachtsnijverheid in deze Provincie verkeert in bloeijenden staat. Meesters en knechten zijn overvloedig voorzien van werk, zoo, dat er meermalen aan aanvragen om werklieden niet of niet t kan worden voldaan en er dikwijls handen te schieten. Door onderscheidene ambachtslieden dien ten gevolge, en uithoofde van de duurte levensmiddelen, de dagloonen zoo van hen ze als van hunne knechten verhoogd.

Van de voornaamste fabrieken, in de Provi aanwezig, deelden wij eene opgave in ons jon vorige verslag mede. Wij meenen, tot vermijd van herhaling, daaraan thans te mogen verwijzen ditmaal ons er toe te moeten bepalen, om uit jaarverslagen der Gemeentebesturen over te nen hetgeen, met betrekking tot dit onderwerp, daa voorkomt en hier vermelding verdient.

In de calicotweverij te Assen, waarin 12 arbeid werkzaam waren, zijn katoenen, linnens en saron vervaardigd; het katoen en de sarongs voor de v zending naar Oost-Indië, doch de linnens voor b nenlandsch gebruik. Het debiet, vooral van beide laatste artikelen, zou grooter geweest zij indien de fabriekant meer werklieden had kunn bekomen.

Te Coevorden heeft de calicotfabriek, waarin arbeiders zijn gebezigd, niet met voordeel gewerk omdat de hooge inkoopsprijzen der katoenen gare niet in verhouding stonden tot de prijzen der gev vene stoffen.

In de stoomkatoenspinnerij te Veenhuizen, g meente Norg, worden jaarlijks van 112,— 120,000 ponden garen gesponnen. Overigens w den er koffijzakken en katoen vervaardigd, zoo vo eigen gebruik als tot verzending.

Te Roden is in de twee daar bestaande steenba kerijen met 20 arbeiders gewerkt.

In de twee glasblazerijen te Nieuwbuinen, g meente Borger, waarin, behalve wijn- en medici flesschen, ook fijner glaswerk wordt vervaardig vonden 78 arbeiders onafgebroken werk. De fabri kanten hebben echter, om de hooge prijzen van de turf in 1856, niet met voordeel gewerkt.

In de steenbakkerij te Weerdinge, gemeente Em men, waren 6 mannen werkzaam.

In 1856 zijn door ons vergunningen verleend voo de oprigting van de volgende fabrieken:

Van eene snel-azijnmakerij te Hoogeveen; van een steen- en pannebakkerij onder Emmen; van twe kalkbranderijen, waarvan ééne te Schoonoord, g meente Sleen, en de andere te Hoogeveen.

HOOFDSTUK XVI.

Handel en Scheepvaart.

Binnenlandsche Scheepvaart.

In 1856 behoorde in de hieronder genoemde ge meenten het volgende aantal schepen, metende de daarbij opgegeven tonneninhoud, te huis. Daaronde zijn evenwel niet begrepen de vaartuigen behoorend tot de openbare middelen van vervoer, noch ook d zoogenaamde bokken, in de veenderijen gebruik wordende.

Gemeenten.	Getal schepen.		Tonneninhoud
Hoogeveen	140	overdekte,	8393
	239	onoverdekte,	6884
Meppel	172		niet opgegeven
Smilde	37	overdekte,	3070
	28	onoverdekte,	807
Gasselte	42	tjalken,	3780
Gieten	2		169
Assen	12	overdekte,	472
	15	onoverdekte,	134
Anlo	2		niet opgegeven.

Volgens de betrekkelijke kohieren, heeft het getal vaartuigen, over $185^{6}/_{7}$ in het patentregt aangeslagen, en hun tonneninhoud, in de geheele Provincie, beloopen: van de overdekte 335, met eenen tonneninhoud van 19,674, en van de onoverdekte 521, met eenen tonneninhoud van 12,026.

HOOFDSTUK XVII.

Inrigtingen in verband staande met de uitoefening van handel en andere bedrijven.

Maten en Gewigten.

Volgens het verslag van den Arrondissements-IJker, hebben de handel- en neringdoende ingezetenen aan hunne verpligtingen ten aanzien van den herijk der maten en gewigten naar behooren voldaan, en, zoover ons bekend is, bestonden er ook overigens, omtrent de naleving der verordeningen op het tiendeelige maten- en gewigtenstelsel, geen redenen van klagte.

De herijk der maten en gewigten heeft in 1856 opgebragt f 1382-„, zijnde f 79-42^{5} minder, dan in 1855. Deze vermindering is daaraan toe te schrijven, dat in 1856, ten gevolge van de afschaffing van den accijns op het gemaal, de meeste molenaars en vele Rijks-ontvangers de gewigten, voor de weging van granen door hen gebezigd, niet hebben doen herijken.

Van het Nederlandsche vaatwerk is aan ijkloon ontvangen f 45.89^{5}, en voor de honig- en botervaten f 622.27^{5}.

GEDRUKT BIJ **GRATAMA** TE ASSEN.